

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า โดยทำการศึกษาในประชากรที่มารับบริการคลอดและพักหลังคลอดในโรงพยาบาลชุมชนที่อยู่ในเขตจังหวัดระนอง ในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2549 และอาศัยอยู่ในอำเภอกระบุรี อำเภอกะเปอร์ อำเภอละอุ่น และกิ่งอำเภอสหัสขันธ์ ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2549 จำนวนทั้งสิ้น 115 คน ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลด้านลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 24 ปี ร้อยละ 36.5 รองลงมา มีอายุระหว่าง 25 – 29 ปี ร้อยละ 29.6 และอายุระหว่าง 30 – 34 ปี ร้อยละ 15.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุดร้อยละ 52.2 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 30.4 และไม่ได้เรียนหนังสือร้อยละ 10.4 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นแม่บ้านร้อยละ 59.1 รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 40.9 ด้านรายได้ของครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 3,001 – 4,000 บาท ร้อยละ 34.8 รองลงมามีรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 26.1 และมีรายได้ 4,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 25.2 ด้านลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 81.7 รองลงมาเป็นครอบครัวขยาย ร้อยละ 18.3 และมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าทุกคนอยู่ด้วยกันกับสามี

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 24 ปี ร้อยละ 41.2 รองลงมา มีอายุระหว่าง 25 – 29 ปี ร้อยละ 27.9 และอายุระหว่าง 30 – 34 ปี ร้อยละ 14.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุดร้อยละ 48.5 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 39.7 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นแม่บ้านร้อยละ 55.9 รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 44.1 ด้านรายได้ของครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 3,001 – 4,000 บาท ร้อยละ 30.9 รองลงมามีรายได้มากกว่า

5,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 29.4 และมีรายได้ 4,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 27.9 ด้านลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 80.9 รองลงมาเป็นครอบครัวขยาย ร้อยละ 19.1

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 – 29 ปี ร้อยละ 31.9 รองลงมามีอายุระหว่าง 20 – 24 ปี ร้อยละ 29.8 และอายุระหว่าง 30 – 34 ปี ร้อยละ 17 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุดร้อยละ 57.4 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและไม่ได้เรียนหนังสือในร้อยละที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 17 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นแม่บ้านร้อยละ 63.8 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 36.2 ด้านรายได้ของครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 3,001 – 4,000 บาท ร้อยละ 40.4 รองลงมามีรายได้ 4,001 – 5,000 บาท และรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป ในร้อยละที่เท่ากัน ร้อยละ 21.3 ด้านลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 83 รองลงมาเป็นครอบครัวขยาย ร้อยละ 17 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ

ลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ						
15 – 19 ปี	3	4.4	3	6.4	6	5.2
20 – 24 ปี	28	41.2	14	29.8	42	36.5
25 – 29 ปี	19	27.9	15	31.9	34	29.6
30 – 34 ปี	10	14.7	8	17.0	18	15.7
ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	8	11.8	7	14.9	15	13.0
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	5.9	8	17.0	12	10.4
ประถมศึกษา (เกรด 1 – 4)	33	48.5	27	57.4	60	52.2
มัธยมศึกษาตอนต้น (เกรด 5 – 8)	27	39.7	8	17.0	35	30.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 9 – 10)	4	5.9	4	8.5	8	7.0

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ (ต่อ)

ลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส						
อยู่ด้วยกัน	68	100	47	100	115	100
อาชีพ						
รับจ้าง/ลูกจ้าง	30	44.1	17	36.2	47	40.9
แม่บ้าน	38	55.9	30	63.8	68	59.1
รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)						
น้อยกว่าเท่ากับ 3,000	8	11.8	8	17.0	16	13.9
3,001 – 4,000	21	30.9	19	40.4	40	34.8
4,001 – 5,000	19	27.9	10	21.3	29	25.2
มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป	20	29.4	10	21.3	30	26.1
ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว						
เพียงพอ	38	55.9	31	66.0	69	60.0
ไม่เพียงพอ	30	44.1	16	34.0	46	40.0
ลักษณะครอบครัว						
ครอบครัวเดี่ยว	55	80.9	39	83.0	94	81.7
ครอบครัวขยาย	13	19.1	8	17.0	21	18.3

1.2 ข้อมูลด้านเชื้อชาติ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และการมีบัตรอนุญาตของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติพม่า ร้อยละ 80.9 รองลงมา มีเชื้อชาติมอญ ร้อยละ 19.1 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศไทย 1 – 5 ปี ร้อยละ 57.4 รองลงมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย 6 – 10 ปี

ร้อยละ 38.3 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 4.3 ด้านการมีบัตรอนุญาต เกิดครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 54.8) ไม่มีบัตรอนุญาต และมีบัตรอนุญาตร้อยละ 45.2 ประเภทของบัตรอนุญาตที่มีมากที่สุดคือ บัตรอนุญาตทำงานร้อยละ 75 รองลงมาคือบัตรการขึ้นทะเบียนประวัติราษฎรคนต่างด้าว (ทร.38/1) ร้อยละ 23.1 และบัตรอนุญาตข้ามแดน (ชั่วคราว) ร้อยละ 1.9

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติพม่า ร้อยละ 80.9 รองลงมามีเชื้อชาติมอญ ร้อยละ 19.1 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศไทย 1 – 5 ปี ร้อยละ 55.9 รองลงมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย 6 – 10 ปี ร้อยละ 38.2 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 5.9 ด้านการมีบัตรอนุญาต เกิดครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 55.9) ไม่มีบัตรอนุญาต และมีบัตรอนุญาตร้อยละ 44.1 ประเภทของบัตรอนุญาตที่มีมากที่สุดคือบัตรอนุญาตทำงานร้อยละ 86.7 รองลงมาคือบัตรการขึ้นทะเบียนประวัติราษฎรคนต่างด้าว (ทร.38/1) ร้อยละ 10 และบัตรอนุญาตข้ามแดน (ชั่วคราว) ร้อยละ 3.3

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติพม่า ร้อยละ 80.9 รองลงมามีเชื้อชาติมอญ ร้อยละ 19.1 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศไทย 1 – 5 ปี ร้อยละ 59.6 รองลงมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย 6 – 10 ปี ร้อยละ 38.3 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.1 ด้านการมีบัตรอนุญาต เกิดครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 53.2) ไม่มีบัตรอนุญาต และมีบัตรอนุญาตร้อยละ 46.8 ประเภทของบัตรอนุญาตที่มีมากที่สุดคือบัตรอนุญาตทำงานร้อยละ 59.1 รองลงมาคือบัตรการขึ้นทะเบียนประวัติราษฎรคนต่างด้าว (ทร.38/1) ร้อยละ 40.9 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามเชื้อชาติ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และการมีบัตรอนุญาต

ลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เชื้อชาติ						
พม่า	55	80.9	38	80.9	93	80.9
มอญ	13	19.1	9	19.1	22	19.1
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย						
1 – 5 ปี	38	55.9	28	59.6	66	57.4
6 – 10 ปี	26	38.2	18	38.3	44	38.3
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4	5.9	1	2.1	5	4.3
การมีบัตรอนุญาต						
ไม่มีบัตรอนุญาต	38	55.9	25	53.2	63	54.8
มีบัตรอนุญาต	30	44.1	22	46.8	52	45.2
ประเภทบัตรอนุญาตที่มี						
บัตรอนุญาตทำงาน	26	86.7	13	59.1	39	75.0
บัตรการขึ้นทะเบียนประวัติราษฎรคนต่างด้าว (ทร.38/1)	3	10.0	9	40.9	12	23.1
บัตรอนุญาตข้ามแดน (ชั่วคราว)	1	3.3	0	0	1	1.9

1.3 ข้อมูลด้านความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของมารดาย้ายถิ่นพม่า

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ด้านการฟังภาษาไทย ส่วนใหญ่ฟังภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 39.1 รองลงมาฟังภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 32.2 และฟังภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 28.7 ด้านการพูดภาษาไทย ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 42.6 รองลงมาพูดภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 31.3 และพูดภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 26.1 ส่วนด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ส่วนใหญ่อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 99.1 มีเพียงร้อยละ 0.9 เท่านั้นที่อ่านและเขียนภาษาไทยพอใช้

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ด้านการฟังภาษาไทย ส่วนใหญ่ฟังภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 38.2 รองลงมาฟังภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 32.4 และฟังภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 29.4 ด้านการพูดภาษาไทย ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 44.1 รองลงมาพูดภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 35.3 และพูดภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 20.6 ส่วนด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ส่วนใหญ่อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 98.5 มีเพียงร้อยละ 1.5 เท่านั้นที่อ่านและเขียนภาษาไทยพอใช้

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ด้านการฟังภาษาไทย ส่วนใหญ่ฟังภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 53.2 รองลงมาฟังภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 31.9 และฟังภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 14.9 ด้านการพูดภาษาไทย ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 46.8 รองลงมาพูดภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 40.4 และพูดภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 12.8 ส่วนด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ทุกคนอ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้เลย รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย

ลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย						
ฟัง ไม่ได้เลย	22	32.4	15	31.9	37	32.2
พอใช้	20	29.4	25	53.2	45	39.1
ได้ดี	26	38.2	7	14.9	33	28.7
พูด ไม่ได้เลย	30	44.1	19	40.4	49	42.6
พอใช้	14	20.6	22	46.8	36	31.3
ได้ดี	24	35.3	6	12.8	30	26.1
อ่าน ไม่ได้เลย	67	98.5	47	100.0	114	99.1
พอใช้	1	1.5	0	0	1	0.9
เขียน ไม่ได้เลย	67	98.5	47	100.0	114	99.1
พอใช้	1	1.5	0	0	1	0.9

1.4 ข้อมูลด้านลักษณะประชากรสามีมของมารดาย้ายถิ่นพม่า

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านลักษณะประชากรสามีมของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่สามีมมีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี ร้อยละ 44.3 รองลงมามีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี ร้อยละ 42.6 และมีอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 8.7 ด้านระดับการศึกษาของสามีมส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 60.9 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 20 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 13.9 ด้านอาชีพของสามีม สามีมเกือบทั้งหมดมีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 99.1 มีเพียงร้อยละ 0.9 เท่านั้นที่มีอาชีพเกษตรกรรม ด้านสัญชาติของสามีมส่วนใหญ่สามีมเป็นคนพม่า ร้อยละ 96.5 รองลงมาเป็นคนไทย ร้อยละ 2.6 และเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ร้อยละ 0.9 ด้านการมีบัตรอนุญาตของสามี ส่วนใหญ่สามีมีบัตรอนุญาต ร้อยละ 82.6 รองลงมาไม่มีบัตรอนุญาตร้อยละ 14.8 ด้านประเภทของบัตรอนุญาตที่สามีมีมากที่สุดคือบัตรอนุญาตทำงานร้อยละ 92.6 รองลงมามีบัตรการขึ้นทะเบียนประวัติราษฎรคนต่างด้าว (ทร.38/1) และบัตรไทยพลัดถิ่นในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 1.1

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ด้านลักษณะประชากรสามีของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่สามีมีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี ร้อยละ 50 รองลงมาอายุระหว่าง 30 – 39 ปี ร้อยละ 42.6 และมีอายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 4.4 ด้านระดับการศึกษาของสามี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 61.8 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 19.1 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 14.7 ด้านอาชีพของสามี สามีเกือบทั้งหมดมีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 98.5 มีเพียงร้อยละ 1.5 เท่านั้นที่มีอาชีพเกษตรกร ด้านสัญชาติของสามี ส่วนใหญ่สามีเป็นคนพม่า ร้อยละ 97 รองลงมาเป็นคนไทยและคนไทยพลัดถิ่นในร้อยละที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 1.5 ด้านการมีบัตรอนุญาตของสามี ส่วนใหญ่สามีมีบัตรอนุญาต ร้อยละ 83.8 รองลงมาไม่มีบัตรอนุญาตร้อยละ 14.7 ด้านประเภทของบัตรอนุญาตที่สามีมีมากที่สุดคือบัตรอนุญาตทำงานร้อยละ 93 รองลงมามีบัตรการขึ้นทะเบียนประวัติราษฎรคนต่างด้าว (ทร.38/1) ร้อยละ 5.3 และบัตรไทยพลัดถิ่น ร้อยละ 1.8

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านลักษณะประชากรสามีของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่สามีมีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี ร้อยละ 42.5 รองลงมาอายุระหว่าง 20 – 29 ปี ร้อยละ 36.2 และมีอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17 ด้านระดับการศึกษาของสามี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 59.6 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 19.1 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 12.8 ด้านอาชีพของสามี สามีทุกคนมีอาชีพรับจ้าง ด้านสัญชาติของสามี ส่วนใหญ่สามีเป็นคนพม่า ร้อยละ 95.7 รองลงมาเป็นคนไทย ร้อยละ 4.3 ด้านการมีบัตรอนุญาตของสามี ส่วนใหญ่สามีมีบัตรอนุญาต ร้อยละ 80.8 รองลงมาไม่มีบัตรอนุญาต ร้อยละ 14.9 ด้านประเภทของบัตรอนุญาตที่สามีมีมากที่สุดคือบัตรอนุญาตทำงาน ร้อยละ 92.1 รองลงมามีบัตรการขึ้นทะเบียนประวัติราษฎรคนต่างด้าว (ทร.38/1) ร้อยละ 5.3 และบัตรอนุญาตข้ามแดน (ชั่วคราว) ร้อยละ 2.6 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามข้อมูลด้านลักษณะประชากรสามี

ลักษณะประชากร สังกศ. เศรษฐกิจ	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุสามี						
น้อยกว่า 20 ปี	3	4.4	2	4.3	5	4.3
20 – 29 ปี	34	50.0	17	36.2	51	44.3
30 – 39 ปี	29	42.6	20	42.5	49	42.6
40 ปี ขึ้นไป	2	3.0	8	17.0	10	8.7
ระดับการศึกษาของสามี						
ไม่ได้เรียนหนังสือ	3	4.4	4	8.5	7	6.1
ประถมศึกษา	42	61.8	28	59.6	70	60.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	13	19.1	9	19.1	22	20.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	10	14.7	6	12.8	16	13.9
อาชีพของสามี						
รับจ้าง	67	98.5	47	100	114	99.1
อื่น ๆ (เกษตรกรกรรม)	1	1.5	0	0	1	0.9
สัญชาติของสามี						
คนพม่า	66	97.0	45	95.7	111	96.5
คนไทย	1	1.5	2	4.3	3	2.6
คนไทยพลัดถิ่น	1	1.5	0	0	1	0.9

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามข้อมูลด้านลักษณะประชากรสามัญ (ต่อ)

ลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การมีบัตรอนุญาตของสามี						
ไม่มีบัตรอนุญาต	10	14.7	7	14.9	17	14.8
มีบัตรอนุญาต	57	83.8	38	80.8	95	82.6
คนไทย	1	1.5	2	4.3	3	2.6
ประเภทบัตรอนุญาตของสามี						
บัตรอนุญาตทำงาน	53	93.0	35	92.1	88	92.6
บัตรการขึ้นทะเบียนประวัติราษฎร	3	5.3	2	5.3	5	5.3
คนต่างด้าว (ทร.38/1)						
บัตรอนุญาตข้ามแดน (ชั่วคราว)	0	0	1	2.6	1	1.1
บัตรไทยพลัดถิ่น	1	1.8	0	0	1	1.1

1.5 ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของสามีมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของสามีมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ด้านการฟังภาษาไทย ส่วนใหญ่ฟังภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 45.2 รองลงมาฟังภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 40 และฟังภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 14.8 ด้านการพูดภาษาไทย ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 51.3 รองลงมาพูดภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 32.2 และพูดภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 16.5 ส่วนด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ส่วนใหญ่อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 93.9 รองลงมาอ่านและเขียนภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 5.2 และอ่านและเขียนภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 0.9

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของสามีมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์พบว่า ด้านการฟังภาษาไทย ส่วนใหญ่ฟังภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 51.5 รองลงมาฟังภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 36.7 และฟังภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 11.8 ด้านการพูดภาษาไทย ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 55.9 รองลงมาพูดภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 30.9 และพูดภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 13.2 ส่วนด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ส่วนใหญ่อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 94.1 รองลงมาอ่านและเขียนภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 4.4 และอ่านและเขียนภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 1.5

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของสามีมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ด้านการฟังภาษาไทย ส่วนใหญ่ฟังภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 44.7 รองลงมาฟังภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 36.2 และฟังภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 19.1 ด้านการพูดภาษาไทย ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยพอใช้ ร้อยละ 44.7 รองลงมาพูดภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 34 และพูดภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 21.3 ส่วนด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ส่วนใหญ่อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้เลย ร้อยละ 93.6 รองลงมาอ่านและเขียนภาษาไทยได้ดี ร้อยละ 6.4 รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของสามี

ความสามารถในการสื่อสาร ภาษาไทยของสามี	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย ของสามี						
ฟัง ไม่ได้เลย	8	11.8	9	19.1	17	14.8
พอใช้	35	51.5	17	36.2	52	45.2
ได้ดี	25	36.7	21	44.7	46	40.0
พูด ไม่ได้เลย	9	13.2	10	21.3	19	16.5
พอใช้	38	55.9	21	44.7	59	51.3
ได้ดี	21	30.9	16	34.0	37	32.2
อ่าน ไม่ได้เลย	64	94.1	44	93.6	108	93.9
พอใช้	1	1.5	0	0	1	0.9
ได้ดี	3	4.4	3	6.4	6	5.2
เขียน ไม่ได้เลย	64	94.1	44	93.6	108	93.9
พอใช้	1	1.5	0	0	1	0.9
ได้ดี	3	4.4	3	6.4	6	5.2

1.6 การย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ด้านการย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ย้ายที่อยู่ ร้อยละ 76.5 รองลงมาย้ายที่อยู่ ร้อยละ 17.4 และเดินทางบ่อย ร้อยละ 6.1 ลักษณะการย้ายที่อยู่ส่วนใหญ่ย้ายภายในจังหวัด ร้อยละ 90 รองลงมาย้ายระหว่างจังหวัด ร้อยละ 10 สาเหตุการย้ายที่อยู่/เดินทางบ่อยระหว่างตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่เปลี่ยน

สถานที่ทำงาน ร้อยละ 70.4 รองลงมากลับบ้านประเทศพม่า ร้อยละ 25.9 และที่อยู่เดิมไกลจากสถานพยาบาล ร้อยละ 3.7

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ด้านการย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ย้ายที่อยู่ ร้อยละ 80.9 รองลงมาย้ายที่อยู่ ร้อยละ 17.6 และเดินทางบ่อย ร้อยละ 1.5 ลักษณะการย้ายที่อยู่ส่วนใหญ่ย้ายภายในจังหวัด ร้อยละ 83.3 รองลงมาย้ายระหว่างจังหวัด ร้อยละ 16.7 สาเหตุการย้ายที่อยู่/เดินทางบ่อยระหว่างตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่เปลี่ยนสถานที่ทำงาน ร้อยละ 84.6 รองลงมากลับบ้านประเทศพม่าและที่อยู่เดิมไกลจากสถานพยาบาลในจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 7.7

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ด้านการย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ พบว่าส่วนใหญ่ไม่ย้ายที่อยู่ ร้อยละ 70.2 รองลงมาย้ายที่อยู่ ร้อยละ 17 และเดินทางบ่อย ร้อยละ 12.8 โดยทุกคนย้ายที่อยู่ภายในจังหวัด สาเหตุการย้ายที่อยู่/เดินทางบ่อยระหว่างตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่เปลี่ยนสถานที่ทำงาน ร้อยละ 57.1 รองลงมากลับบ้านประเทศพม่า ร้อยละ 42.9 รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามการย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์

การย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การย้ายที่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์						
ไม่ย้ายที่อยู่	55	80.9	33	70.2	88	76.5
ย้ายที่อยู่	12	17.6	8	17.0	20	17.4
เดินทางบ่อย	1	1.5	6	12.8	7	6.1
ลักษณะการย้ายที่อยู่						
ย้ายภายในจังหวัด	10	83.3	8	100	18	90.0
ย้ายระหว่างจังหวัด	2	16.7	0	0	2	10.0

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามการย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ (ต่อ)

การย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุการย้ายที่อยู่/เดินทางบ่อยระหว่างตั้งครรภ์						
เปลี่ยนสถานที่ทำงาน	11	84.6	8	57.1	19	70.4
กลับประเทศพม่า	1	7.7	6	42.9	7	25.9
ที่อยู่เดิมไกลจากสถานพยาบาล	1	7.7	0	0	1	3.7

1.7 ข้อมูลด้านประวัติการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า

1.7.1 ลำดับที่ของการตั้งครรภ์

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่เป็นครรภ์หลัง ร้อยละ 60 โดยเป็นครรภ์ที่ 2 มากที่สุด ร้อยละ 53.6 รองลงมาเป็นครรภ์ที่ 3 ร้อยละ 26.1

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่เป็นครรภ์หลัง ร้อยละ 54.4 โดยเป็นครรภ์ที่ 2 มากที่สุด ร้อยละ 54.1 รองลงมาเป็นครรภ์ที่ 4 ขึ้นไป ร้อยละ 24.3

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่เป็นครรภ์หลัง ร้อยละ 68.1 โดยเป็นครรภ์ที่ 2 มากที่สุด ร้อยละ 53.1 รองลงมาเป็นครรภ์ที่ 3 ร้อยละ 31.3 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามลำดับที่ของการตั้งครรภ์

ลำดับที่ของการตั้งครรภ์	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลำดับที่ของการตั้งครรภ์						
ครรภ์แรก	31	45.6	15	31.9	46	40.0
ครรภ์หลัง	37	54.4	32	68.1	69	60.0
ครรภ์ที่ 2	20	54.1	17	53.1	37	53.6
ครรภ์ที่ 3	8	21.6	10	31.3	18	26.1
ครรภ์ที่ 4 ขึ้นไป	9	24.3	5	15.6	14	20.3

1.7.2 ประวัติการตั้งครรภ์ของมารดาครรภ์หลัง

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านประวัติการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าครรภ์หลังที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ระยะห่างของการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ห่างตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป ร้อยละ 42.0 รองลงมาห่าง 1 ปี ร้อยละ 23.2 และห่าง 3 ปี ร้อยละ 20.3 ประสบการณ์การแท้งบุตรส่วนใหญ่ไม่เคยแท้งบุตร ร้อยละ 85.5 และเคยแท้งบุตร ร้อยละ 14.5 จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ส่วนใหญ่มีบุตร 1 คน ร้อยละ 43.5 รองลงมา มีบุตร 2 คน ร้อยละ 27.5 และมีบุตร 3 คนขึ้นไป ร้อยละ 17.4 ประสบการณ์การฝากครรภ์ ส่วนใหญ่เคยฝากครรภ์ที่ประเทศไทย ร้อยละ 55.1 รองลงมาไม่เคยฝากครรภ์ ร้อยละ 29 และเคยฝากครรภ์ที่ประเทศพม่า ร้อยละ 15.9

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ด้านประวัติการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าครรภ์หลังที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ระยะห่างของการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีระยะห่างตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป ร้อยละ 37.9 รองลงมา มีระยะห่าง 1 ปี และระยะห่าง 3 ปีในร้อยละที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 24.3 ประสบการณ์การแท้งบุตรส่วนใหญ่ไม่เคยแท้งบุตร ร้อยละ 78.4 และเคยแท้งบุตร ร้อยละ 21.6 จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ส่วนใหญ่มีบุตร 1 คน ร้อยละ 43.2 รองลงมา มีบุตร 2 คน ร้อยละ 24.3 และมีบุตร 3 คนขึ้นไป

ร้อยละ 19 ประสบการณ์การฝากครรภ์ ส่วนใหญ่เคยฝากครรภ์ที่ประเทศไทย ร้อยละ 62.2 รองลงมาไม่เคยฝากครรภ์ ร้อยละ 29.7 และเคยฝากครรภ์ที่ประเทศพม่า ร้อยละ 8.1

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านประวัติการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าครรภ์หลังที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ระยะห่างของการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีระยะห่างตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.9 รองลงมา มีระยะห่าง 1 ปี ร้อยละ 21.9 และมีระยะห่าง 2 ปีและระยะห่าง 3 ปีในร้อยละที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 15.6 ประสบการณ์การแท้งบุตร ส่วนใหญ่ไม่เคยแท้งบุตร ร้อยละ 93.8 และเคยแท้งบุตร ร้อยละ 6.2 จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ก่อนตั้งครรภ์ครั้งนี้ส่วนใหญ่มีบุตร 1 คน ร้อยละ 43.8 รองลงมา มีบุตร 2 คน ร้อยละ 31.2 และมีบุตร 3 คนขึ้นไป ร้อยละ 15.6 ประสบการณ์การฝากครรภ์ ส่วนใหญ่เคยฝากครรภ์ที่ประเทศไทย ร้อยละ 46.9 รองลงมาไม่เคยฝากครรภ์ ร้อยละ 28.1 และเคยฝากครรภ์ที่ประเทศพม่า ร้อยละ 25 รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามประวัติการตั้งครรภ์ของมารดาครรภ์หลัง

ประวัติการตั้งครรภ์ ของมารดาครรภ์หลัง	ฝากครรภ์		ฝากครรภ์		รวม	
	ครบตามเกณฑ์		ไม่ครบตามเกณฑ์		(N=69)	
	(N=37)		(N=32)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะห่างของการตั้งครรภ์						
ห่าง 1 ปี	9	24.3	7	21.9	16	23.2
ห่าง 2 ปี	5	13.5	5	15.6	10	14.5
ห่าง 3 ปี	9	24.3	5	15.6	14	20.3
ห่างตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป	14	37.9	15	46.9	29	42.0
ประสบการณ์การแท้งบุตร						
ไม่เคยแท้งบุตร	29	78.4	30	93.8	59	85.5
เคยแท้งบุตร	8	21.6	2	6.2	10	14.5

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามประวัติการตั้งครรภ์ของ
มารดาครรภ์หลัง (ต่อ)

ประวัติการตั้งครรภ์ของ มารดาครรภ์หลัง	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=37)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=32)		รวม (N=69)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ก่อนตั้งครรภ์						
ไม่มี(บุตรเสียชีวิต)	5	13.5	3	9.4	8	11.6
1 คน	16	43.2	14	43.8	30	43.5
2 คน	9	24.3	10	31.2	19	27.5
3 คนขึ้นไป	7	19.0	5	15.6	12	17.4
ประสบการณ์การฝากครรภ์						
ไม่เคยฝากครรภ์	11	29.7	9	28.1	20	29.0
เคยฝากครรภ์ที่ประเทศพม่า	3	8.1	8	25.0	11	15.9
เคยฝากครรภ์ในประเทศไทย	23	62.2	15	46.9	38	55.1

1.7.3 การคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านการคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่ใช้ยาคุมกำเนิดชนิดรับประทาน ร้อยละ 35.7 รองลงมาไม่ได้คุมกำเนิด ร้อยละ 32.2 และใช้ยาคุมกำเนิดชนิดฉีด ร้อยละ 31.3

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ด้านการคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่ใช้ยาคุมกำเนิดชนิดรับประทาน ร้อยละ 38.2 รองลงมาไม่ได้คุมกำเนิด ร้อยละ 30.9 และใช้ยาคุมกำเนิดชนิดฉีด ร้อยละ 29.4

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านการคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่ใช้ยาคุมกำเนิดชนิดฉีด และไม่ได้คุมกำเนิดในร้อยละที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 34 รองลงมาใช้ยาคุมกำเนิดชนิดรับประทาน ร้อยละ 29.4 รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามการคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์

การคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์						
ไม่ได้คุมกำเนิด	21	30.9	16	34.0	37	32.2
ยาคุมชนิดรับประทาน	26	38.2	15	32.0	41	35.7
ยาคุมชนิดฉีด	20	29.4	16	34.0	36	31.3
ฝังเข็มคุมกำเนิด	1	1.5	0	0	1	0.9

1.8 ข้อมูลด้านการรับรู้การตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่า

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านการรับรู้การตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า อายุครรภ์ที่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 8 สัปดาห์ และน้อยกว่า ร้อยละ 51.3 รองลงมารับรู้ว่าการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 9 – 12 สัปดาห์ และอายุครรภ์ 13 – 28 สัปดาห์ในร้อยละที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 24.3 เหตุผลของการรับรู้ว่าการตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์เนื่องจากประจำเดือนขาดและทราบผลการตรวจจากเจ้าหน้าที่ในร้อยละที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 32.8 รองลงมามีอาการแพ้ท้อง ร้อยละ 22.4 และขนาดท้องใหญ่ขึ้น ร้อยละ 8.4 ความรู้สึกเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รู้สึกดีใจ / ปลื้มใจ / มีความสุข ร้อยละ 76.5 รองลงมารู้สึกเสียใจ / ยังไม่พร้อม ร้อยละ 17.4 และรู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 6.1

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ด้านการรับรู้การตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์พบว่า อายุครรภ์ที่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 8 สัปดาห์ และน้อยกว่าร้อยละ 58.8 รองลงมารับรู้ว่าการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 9 – 12 สัปดาห์ ร้อยละ 25 และรับรู้ว่าการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 13 – 28 สัปดาห์ ร้อยละ 16.2 ลักษณะของการรับรู้ว่าการตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์เนื่องจากทราบผลการตรวจจากเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 80.9 รองลงมาประจำเดือนขาด ร้อยละ 73.5 และมีอาการแพ้ท้อง ร้อยละ 48.5 ความรู้สึกเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รู้สึกดีใจ / ปลื้มใจ / มีความสุข ร้อยละ 86.7 รองลงมารู้สึกเสียใจ / ยังไม่พร้อม ร้อยละ 10.3 และรู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 3

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านการรับรู้การตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า อายุครรภ์ที่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 8 สัปดาห์ และน้อยกว่าร้อยละ 40.4 รองลงมารับรู้ว่าการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 13 – 28 สัปดาห์ ร้อยละ 36.2 และอายุครรภ์ 9 – 12 สัปดาห์ ร้อยละ 23.4 เหตุผลของการรับรู้ว่าการตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์เนื่องจากประจำเดือนขาด ร้อยละ 68.1 รองลงมาทราบผลการตรวจจากเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 57.4 และมีอาการแพ้ท้อง ร้อยละ 48.9 ความรู้สึกเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่รู้สึกดีใจ / ปลื้มใจ / มีความสุข ร้อยละ 61.7 รองลงมารู้สึกเสียใจ / ยังไม่พร้อม ร้อยละ 27.7 และรู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 10.6 รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามการรับรู้การตั้งครรภ์

การรับรู้การตั้งครรภ์	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุครรภ์ที่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์						
8 สัปดาห์และน้อยกว่า	40	58.8	19	40.4	59	51.3
9 – 12 สัปดาห์	17	25.0	11	23.4	28	24.3
13 – 28 สัปดาห์	11	16.2	17	36.2	28	24.3
รับรู้ว่าการตั้งครรภ์เนื่องจาก (เลือกตอบได้หลายข้อ)						
ประจำเดือนขาด	50	73.5	32	68.1	82	32.8
มีอาการแพ้ท้อง	33	48.5	23	48.9	56	22.4
ขนาดท้องใหญ่ขึ้น	8	11.8	13	27.7	21	8.4
เด็กดิ้น	2	2.9	2	4.3	4	1.6
ตรวจปัสสาวะด้วยตนเอง	2	2.9	1	2.1	3	1.2
ทราบผลการตรวจจากเจ้าหน้าที่	55	80.9	27	57.4	82	32.8
ไม่สบายจึงไปพบแพทย์	1	1.5	0	0	1	0.4
ไปต่อบัตรอนุญาตทำงานแล้ว ตรวจพบว่าตั้งครรภ์	1	1.5	0	0	1	0.4
ความรู้สึกเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์						
ดีใจ / ปลื้มใจ / มีความสุข	59	86.7	29	61.7	88	76.5
เสียใจ / ยังไม่พร้อม	7	10.3	13	27.7	20	17.4
เฉย ๆ	2	3.0	5	10.6	7	6.1

1.9 การรับบริการฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า

การรับบริการฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าพบว่า มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่เคยมารับบริการคลอดและพักหลังคลอดในโรงพยาบาลชุมชนที่อยู่ในเขตจังหวัดระนอง มาฝากครรภ์จำนวน 112 คน ร้อยละ 97.4 และไม่มาฝากครรภ์จำนวน 3 คน ร้อยละ 2.6 เมื่อแบ่งการฝากครรภ์ตามเกณฑ์ที่นิยามไว้ในคำจำกัดความ พบว่ามารดาที่ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ จำนวน 68 คน ร้อยละ 59.1 และฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ จำนวน 47 คน ร้อยละ 40.9 รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามการรับบริการฝากครรภ์

การรับบริการฝากครรภ์	จำนวน(คน) (N=115)	ร้อยละ
การฝากครรภ์		
ไม่มาฝากครรภ์	3	2.6
มาฝากครรภ์	112	97.4
การฝากครรภ์ตามเกณฑ์		
ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์	68	59.1
ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์	47	40.9

1.10 พฤติกรรมการฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า

เมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมการฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า ซึ่งประกอบด้วยอายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์ และสถานที่ไปรับบริการฝากครรภ์นั้น จากการสัมภาษณ์มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่มาฝากครรภ์จำนวน 112 คน พบว่า

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านอายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่เริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 13 – 24 สัปดาห์ ร้อยละ 44.6 รองลงมาเริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 1 – 12 สัปดาห์ ร้อยละ 32.2 และเริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ตั้งแต่ 25 สัปดาห์ขึ้นไป ร้อยละ 23.2 ด้านสถานที่ไปรับบริการฝากครรภ์ ส่วนใหญ่รับบริการ

ฝากครรภ์ที่สถานีนามัย ร้อยละ 58.9 รองลงมาใช้บริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 36.6 และใช้บริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลทั่วไป ร้อยละ 4.5

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ด้านอายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่เริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 13 – 24 สัปดาห์ ร้อยละ 54.4 รองลงมาเริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 1 – 12 สัปดาห์ ร้อยละ 44.1 และเริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ตั้งแต่ 25 สัปดาห์ขึ้นไป ร้อยละ 1.5 ด้านสถานที่ไปใช้บริการฝากครรภ์ ส่วนใหญ่ใช้บริการฝากครรภ์ที่สถานีนามัย ร้อยละ 61.8 รองลงมาใช้บริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 32.3 และใช้บริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลทั่วไป ร้อยละ 5.9

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านอายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่เริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ตั้งแต่ 25 สัปดาห์ขึ้นไป ร้อยละ 56.8 รองลงมาเริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 13 – 24 สัปดาห์ ร้อยละ 29.5 และเริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 1 – 12 สัปดาห์ ร้อยละ 13.6 ด้านสถานที่ไปใช้บริการฝากครรภ์ ส่วนใหญ่ใช้บริการฝากครรภ์ที่สถานีนามัย ร้อยละ 54.5 รองลงมาใช้บริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 43.2 และใช้บริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลทั่วไป ร้อยละ 2.3 รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามพฤติกรรมการฝากครรภ์

ข้อมูล	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=44)		รวม (N=112)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์						
(x=17.90, SD=7.56)						
1 – 12 สัปดาห์	30	44.1	6	13.6	36	32.2
13 – 24 สัปดาห์	37	54.4	13	29.5	50	44.6
ตั้งแต่ 25 สัปดาห์ขึ้นไป	1	1.5	25	56.8	26	23.2
สถานที่ไปรับบริการฝากครรภ์						
เป็นส่วนใหญ่						
สถานีนอนมัย	42	61.8	24	54.5	66	58.9
โรงพยาบาลชุมชน	22	32.3	19	43.2	41	36.6
โรงพยาบาลทั่วไป	4	5.9	1	2.3	5	4.5

1.11 ข้อมูลด้านอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่า มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ ร้อยละ 69.6 และมีอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ ร้อยละ 30.4 ส่วนใหญ่อาการแทรกซ้อนที่พบคืออาการปวดศีรษะ ตาพร่ามัว ร้อยละ 14.8 รองลงมาคือช็อค ร้อยละ 7.8 และอาการบวมที่มือและหน้าและมีไข้ พบได้เท่า ๆ กัน ร้อยละ 5.2

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ด้านอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ ร้อยละ 67.6 และมีอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ ร้อยละ 32.4 ส่วนใหญ่อาการแทรกซ้อนที่พบคืออาการปวดศีรษะ

ตาพรำมัว ร้อยละ 16.2 รองลงมาคืออาการอาเจียนอย่างมากจนต้องพบแพทย์ อาการบวมที่มือและหน้า และอาการมีไข้พบได้เท่าๆ กัน ร้อยละ 7.4

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ ร้อยละ 72.3 และมีอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ ร้อยละ 27.7 ส่วนใหญ่อาการแทรกซ้อนที่พบคืออาการปวดศีรษะ ตาพรำมัว ร้อยละ 12.8 รองลงมาคืออาการซีดร้อยละ 10.6 ส่วนอาการบวมที่มือและหน้า ความดันโลหิตสูง และมีไข้พบได้ในร้อยละที่เท่ากัน คือร้อยละ 2.1 รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์

ข้อมูล	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์						
ไม่มี	46	67.6	34	72.3	80	69.6
มี (เลือกตอบได้หลายข้อ)	22	32.4	13	27.7	35	30.4
อาเจียนอย่างมากจนต้องพบแพทย์	5	7.4	0	0	5	4.3
บวมที่มือและหน้า	5	7.4	1	2.1	6	5.2
ปวดศีรษะ ตาพรำมัว	11	16.2	6	12.8	17	14.8
ความดันโลหิตสูง	1	1.5	1	2.1	2	1.7
ชัก	3	4.4	0	0	3	2.6
ซีด	4	5.9	5	10.6	9	7.8
เลือดออกทางช่องคลอด	1	1.5	0	0	1	0.9
มีไข้	5	7.4	1	2.1	6	5.2
ตกขาวติดเชื้อ	1	1.5	0	0	1	0.9

1.12 ข้อมูลด้านสภาวะสุขภาพมารดาและทารกเมื่อคลอด

1.12.1 ด้านสภาวะสุขภาพมารดา

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านสภาวะสุขภาพมารดาของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตาม-
เกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า วิธีการคลอด ส่วนใหญ่คลอดปกติ ร้อยละ 93.9 รองลงมา
คลอดโดยใช้เครื่องดูดสุญญากาศ ร้อยละ 3.5 อาการผิดปกติหลังคลอด ส่วนใหญ่ไม่มีอาการ
ผิดปกติหลังคลอด ร้อยละ 93.9 และมีอาการผิดปกติหลังคลอด ร้อยละ 6.1 อาการผิดปกติหลัง
คลอดที่พบ ส่วนใหญ่มีไข้หลังคลอด ร้อยละ 57.1 รองลงมาคือ และรक्त้างพบในร้อยละที่เท่ากัน
คือ ร้อยละ 14.3

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ด้านสภาวะสุขภาพมารดาของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตาม-
เกณฑ์ วิธีการคลอด ส่วนใหญ่คลอดปกติ ร้อยละ 89.7 รองลงมาผ่าตัดเอาทารกออกทางหน้าท้อง
ร้อยละ 7.3 และใช้เครื่องดูดสุญญากาศและวิธีคลอดทำกันในร้อยละที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 1.5 อาการ
ผิดปกติหลังคลอด ส่วนใหญ่ไม่มีอาการผิดปกติหลังคลอด ร้อยละ 94.1 และมีอาการผิดปกติหลัง
คลอด ร้อยละ 5.9 อาการผิดปกติหลังคลอดที่พบส่วนใหญ่มีไข้หลังคลอดร้อยละ 75 รองลงมาชัก
หลังคลอดร้อยละ 25

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านสภาวะสุขภาพมารดาของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตาม-
เกณฑ์ วิธีการคลอด ส่วนใหญ่คลอดปกติ ร้อยละ 83 รองลงมาผ่าตัดเอาทารกออกทางหน้าท้อง
ร้อยละ 8.5 และคลอดก่อนถึงโรงพยาบาล ร้อยละ 6.4 อาการผิดปกติหลังคลอด ส่วนใหญ่มารดา
ไม่มีอาการผิดปกติหลังคลอด ร้อยละ 93.6 และมีอาการผิดปกติหลังคลอด ร้อยละ 6.4 อาการ
ผิดปกติหลังคลอดที่พบคือมีไข้ ตกเลือดหลังคลอด และรक्त้าง พบในร้อยละที่เท่ากัน คือร้อยละ
33.3 รายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามภาวะสุขภาพมารดา

ภาวะสุขภาพมารดา	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาวะสุขภาพของมารดา						
วิธีการคลอด						
ปกติ	61	89.7	39	83.0	100	86.6
ผ่าตัดเอาทารกออกทางหน้าท้อง	5	7.3	4	8.5	9	7.8
ใช้เครื่องดูดสุญญากาศ	1	1.5	1	2.1	2	1.7
คลอดท่าก้น	1	1.5	0	0	1	0.9
คลอดก่อนถึงโรงพยาบาล	0	0	3	6.4	3	2.6
อาการผิดปกติหลังคลอด						
ไม่มี	64	94.1	44	93.6	108	93.9
มี	4	5.9	3	6.4	7	6.1
ชักหลังคลอด	1	25	0	0	1	14.3
มีไข้	3	75	1	33.3	4	57.1
ตกเลือดหลังคลอด	0	0	1	33.3	1	14.3
รक्त้าง	0	0	1	33.3	1	14.3

1.12.2 ด้านภาวะสุขภาพทารก

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านภาวะสุขภาพทารกของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ทารกมีน้ำหนักแรกคลอดส่วนใหญ่มากกว่า 2,500 -3,999 กรัม ร้อยละ 87.8 รองลงมามีน้ำหนักแรกคลอดน้อยกว่า 2,500 กรัม ร้อยละ 9.6 และมีน้ำหนักแรกคลอดตั้งแต่ 4,000 กรัมขึ้นไป ร้อยละ 2.6 สุขภาพทารกแรกคลอดส่วนใหญ่สมบูรณ์ แข็งแรง ร้อยละ 93.9 และผิดปกติ / ไม่แข็งแรง ร้อยละ 6.1

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ด้านภาวะสุขภาพทารกของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์พบว่า ทารกมีน้ำหนักแรกคลอดส่วนใหญ่มากกว่า 2,500 -3,999 กรัม ร้อยละ 94.1 รองลงมามีน้ำหนักแรกคลอดน้อยกว่า 2,500 กรัม ร้อยละ 4.4 และมีน้ำหนักแรกคลอดตั้งแต่ 4,000 กรัมขึ้นไป ร้อยละ 1.5 สุขภาพทารกแรกคลอดส่วนใหญ่สมบูรณ์ แข็งแรง ร้อยละ 95.6 และผิดปกติ / ไม่แข็งแรง ร้อยละ 4.4

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ด้านภาวะสุขภาพทารกของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ทารกมีน้ำหนักแรกคลอดส่วนใหญ่มากกว่า 2,500 -3,999 กรัม ร้อยละ 78.7 รองลงมามีน้ำหนักแรกคลอดน้อยกว่า 2,500 กรัม ร้อยละ 17 และมีน้ำหนักแรกคลอดตั้งแต่ 4,000 กรัมขึ้นไป ร้อยละ 4.3 สุขภาพทารกแรกคลอดส่วนใหญ่สมบูรณ์ แข็งแรง ร้อยละ 91.5 และผิดปกติ / ไม่แข็งแรง ร้อยละ 8.5 รายละเอียดดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่าจำแนกตามสภาวะสุขภาพทารก

สภาวะสุขภาพทารกเมื่อคลอด	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาวะสุขภาพของทารก						
น้ำหนักแรกคลอด (กรัม)						
< 2,500	3	4.4	8	17.0	11	9.6
> 2,500 – 3,999	64	94.1	37	78.7	101	87.8
4,000 ขึ้นไป	1	1.5	2	4.3	3	2.6
สุขภาพแรกคลอด						
สมบูรณ์ แข็งแรง	65	95.6	43	91.5	108	93.9
ผิดปกติ / ไม่แข็งแรง	3	4.4	4	8.5	7	6.1

1.13 ข้อมูลด้านปัจจัยส่งเสริม

ปัจจัยส่งเสริม ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ สิทธิในการรักษาพยาบาล และแหล่งประโยชน์ทางสังคม จากการสัมภาษณ์มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่มาฝากครรภ์จำนวน 112 คน ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1.13.1 ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า วิธีการเดินทาง ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถจักรยานยนต์รับจ้าง ร้อยละ 58 รองลงมาโดยสารรถประจำทาง ร้อยละ 17.9 และเดินเท้าไปรับบริการ ร้อยละ 9.8 ระยะทางในการเดินทาง ส่วนใหญ่มีระยะทาง 1.5 - 5 กิโลเมตร ร้อยละ 57.1 รองลงมา มีระยะทางตั้งแต่ 10 กิโลเมตรขึ้นไป ร้อยละ 20.5 และมีระยะทาง 5.5 - 9 กิโลเมตร ร้อยละ 11.6 ระยะเวลาในการเดินทาง ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเดินทาง 15 นาที และน้อยกว่า

ร้อยละ 56.2 รองลงมาใช้ระยะเวลา 16 – 30 นาที ร้อยละ 30.4 และใช้ระยะเวลามากกว่า 30 นาที ร้อยละ 13.4 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการเดินทางไป - กลับ ส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่ายมากกว่า 50 บาทขึ้นไป ร้อยละ 33.1 รองลงมาเสียค่าใช้จ่าย 31 – 50 บาท ร้อยละ 23.2 และเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเท่ากับ 30 บาท ร้อยละ 19.6 ความสะดวกต่อการเดินทาง ส่วนใหญ่มีความสะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 86.6 และไม่สะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 13.4

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์พบว่า วิธีการเดินทาง ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถจักรยานยนต์รับจ้าง ร้อยละ 60.3 รองลงมาโดยสารรถประจำทาง ร้อยละ 14.7 ระยะทางในการเดินทาง ส่วนใหญ่มีระยะทาง 1.5 - 5 กิโลเมตร ร้อยละ 61.8 รองลงมา มีระยะทางตั้งแต่ 10 กิโลเมตรขึ้นไป ร้อยละ 13.2 และมีระยะทาง 5.5 – 9 กิโลเมตร ร้อยละ 10.3 ระยะเวลาในการเดินทาง ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางน้อยกว่าเท่ากับ 15 นาที ร้อยละ 63.2 รองลงมาใช้ระยะเวลา 16 – 30 นาที ร้อยละ 26.5 และใช้ระยะเวลามากกว่า 30 นาที ร้อยละ 10.3 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการเดินทางไป - กลับ ส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่ายมากกว่า 50 บาทขึ้นไป ร้อยละ 30.9 รองลงมาเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเท่ากับ 30 บาท ร้อยละ 23.5 และเสียค่าใช้จ่าย 31 – 50 บาท ร้อยละ 20.6 ความสะดวกต่อการเดินทาง ส่วนใหญ่มีความสะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 92.6 และไม่สะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 7.4

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า วิธีการเดินทาง ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถจักรยานยนต์รับจ้าง ร้อยละ 54.4 รองลงมาโดยสารรถประจำทาง ร้อยละ 22.7 และเดินเท้าไปรับบริการ ร้อยละ 11.4 ระยะทางในการเดินทาง ส่วนใหญ่มีระยะทาง 1.5 - 5 กิโลเมตร ร้อยละ 50 รองลงมา มีระยะทางตั้งแต่ 10 กิโลเมตรขึ้นไป ร้อยละ 31.8 และมีระยะทาง 5.5 – 9 กิโลเมตร ร้อยละ 13.6 ระยะเวลาในการเดินทาง ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางน้อยกว่าเท่ากับ 15 นาที ร้อยละ 45.4 รองลงมาใช้ระยะเวลา 16 – 30 นาที ร้อยละ 36.4 และใช้ระยะเวลามากกว่า 30 นาที ร้อยละ 18.2 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการเดินทางไป - กลับ ส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่ายมากกว่า 50 บาทขึ้นไป ร้อยละ 36.4 รองลงมาเสียค่าใช้จ่าย 31 – 50 บาท ร้อยละ 27.3 และเสียค่าใช้จ่าย 30 บาท และน้อยกว่า ร้อยละ 13.6 ความสะดวกต่อการเดินทาง ส่วนใหญ่มีความสะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 77.3 และไม่สะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 22.7 รายละเอียดดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของมารดาชายฉันทน์พม่า จำแนกตามความสะดวกในการเดินทาง
ไปรับบริการฝากครรภ์

ความสะดวกในการเดินทาง ไปรับบริการฝากครรภ์	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=44)		รวม (N=112)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการเดินทาง						
จักรยานยนต์รับจ้าง	41	60.3	24	54.4	65	58.0
โดยสารรถประจำทาง	10	14.7	10	22.7	20	17.9
นายจ้างขับรถไปส่ง	6	8.8	3	6.8	9	8.0
เดินเท้า	6	8.8	5	11.4	11	9.8
รถส่วนบุคคล	5	7.4	2	4.5	7	6.3
ระยะทาง						
1 กิโลเมตรและน้อยกว่า	10	14.7	2	4.5	12	10.7
1.5 – 5 กิโลเมตร	42	61.8	22	50.0	64	57.1
5.5 - 9 กิโลเมตร	7	10.3	6	13.6	13	11.6
ตั้งแต่ 10 กิโลเมตรขึ้นไป	9	13.2	14	31.8	23	20.5
ระยะเวลาการเดินทาง						
15 นาทีและน้อยกว่า	43	63.2	20	45.4	63	56.2
16 – 30 นาที	18	26.5	16	36.4	34	30.4
มากกว่า 30 นาทีขึ้นไป	7	10.3	8	18.2	15	13.4

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า จำแนกตามความสะดวกในการเดินทาง
ไปรับบริการฝากครรภ์ (ต่อ)

ความสะดวกในการเดินทาง ไปรับบริการฝากครรภ์	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=44)		รวม (N=112)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (ไป-กลับ)						
ไม่เสียค่าใช้จ่าย	17	25.0	10	22.7	27	24.1
30 บาทและน้อยกว่า	16	23.5	6	13.6	22	19.6
31 – 50 บาท	14	20.6	12	27.3	26	23.2
มากกว่า 50 บาทขึ้นไป	21	30.9	16	36.4	37	33.1
ความสะดวกต่อการเดินทาง						
สะดวก	63	92.6	34	77.3	97	86.6
ไม่สะดวก	5	7.4	10	22.7	15	13.4

1.13.2 สิทธิในการรักษาพยาบาล

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

สิทธิในการรักษาพยาบาลของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่ชำระเงินเอง ร้อยละ 66.1 และใช้สิทธิบัตรสุขภาพแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 33.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการฝากครรภ์ ส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่าย 30 บาท และน้อยกว่า ร้อยละ 41.7 รองลงมาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ร้อยละ 27.8 และเสียค่าใช้จ่าย 31 – 50 บาท ร้อยละ 19.1

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

สิทธิในการรักษาพยาบาลของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่ชำระเงินเอง ร้อยละ 63.2 และใช้สิทธิบัตรสุขภาพแรงงานต่างด้าว ร้อยละ

36.8 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการฝากครรภ์ ส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่าย 30 บาท และน้อยกว่า ร้อยละ 48.5 รองลงมาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ร้อยละ 23.5 และเสียค่าใช้จ่าย 31 – 50 บาท ร้อยละ 16.2

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

สถิติในการรักษาพยาบาลของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ส่วนใหญ่ชำระเงินเอง ร้อยละ 70.2 และใช้สิทธิบัตรสุขภาพแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 29.8 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการฝากครรภ์ ส่วนใหญ่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ร้อยละ 34 รองลงมาเสียค่าใช้จ่าย 30 บาท และน้อยกว่า ร้อยละ 31.9 และเสียค่าใช้จ่าย 31 – 50 บาท ร้อยละ 23.4 รายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า จำแนกตามสถิติในการรักษาพยาบาล

สถิติในการรักษาพยาบาล	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=47)		รวม (N=115)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถิติในการรักษาพยาบาล						
ชำระเงินเอง	43	63.2	33	70.2	76	66.1
บัตรสุขภาพแรงงานต่างด้าว	25	36.8	14	29.8	39	33.9
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการฝากครรภ์						
ไม่ต้องเสียเงิน	16	23.5	16	34.0	32	27.8
30 บาทและน้อยกว่า	33	48.5	15	31.9	48	41.7
31 - 50 บาท	11	16.2	11	23.4	22	19.1
มากกว่า 50 บาทขึ้นไป	8	11.8	5	10.6	13	11.3
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด - สูงสุด	(0 – 100)		(0 – 200)		(0 – 200)	
$\bar{X}$, SD	(32.35 , 25.04)		(37.32 , 36.49)		(34.38 , 30.20)	

1.13.3 แหล่งประโยชน์ทางสังคม

แหล่งประโยชน์ทางสังคม ประกอบด้วย บุคคลที่แนะนำให้ไปฝากครรภ์ บุคคลที่พาไปฝากครรภ์ บุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์ บุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปฝากครรภ์ และบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์ ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว ญาติ เพื่อนบ้าน นายจ้าง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จากการสัมภาษณ์มารดาย้ายถิ่นพม่าที่มาฝากครรภ์จำนวน 112 คน ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

แหล่งประโยชน์ทางสังคมของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ด้านบุคคลที่แนะนำให้ไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่แนะนำให้ไปฝากครรภ์ ร้อยละ 66.1 โดยบุคคลที่แนะนำให้มาฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 47.3 รองลงมาคือเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 32.4 และนายจ้าง ร้อยละ 27 ด้านบุคคลที่พาไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่พาไปฝากครรภ์ ร้อยละ 67 โดยบุคคลที่พาไปรับบริการฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 57.3 รองลงมาเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 25.3 และนายจ้าง ร้อยละ 14.7 ด้านบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์ ร้อยละ 66.1 โดยบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 39.2 รองลงมาเพื่อน/เพื่อนบ้าน ร้อยละ 37.8 และนายจ้าง ร้อยละ 18.9 ด้านบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปฝากครรภ์ ร้อยละ 82.1 โดยบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเมื่อเดินทางไปฝากครรภ์มากที่สุด ได้แก่ สามี ร้อยละ 97.8 รองลงมานายจ้าง ร้อยละ 3.3 และมารดา ร้อยละ 1.1 ด้านบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์ ร้อยละ 77.7 โดยบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์มากที่สุด ได้แก่ สามี ร้อยละ 88.5 รองลงมาเป็นญาติ ร้อยละ 9.2 และเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 6.9 บุคคลที่มีอิทธิพลที่สุดต่อการตัดสินใจในการฝากครรภ์คือ ตนเอง ร้อยละ 81.3 รองลงมาคือ สามี ร้อยละ 10.7 และนายจ้าง ร้อยละ 4.5

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

แหล่งประโยชน์ทางสังคมของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์พบว่า ด้านบุคคลที่แนะนำให้ไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่แนะนำให้ไปฝากครรภ์ ร้อยละ 64.7 โดยบุคคลที่แนะนำให้มาฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 43.2 รองลงมาคือ นายจ้าง ร้อยละ 38.6 และเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 31.8 ด้านบุคคลที่พาไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่

มีบุคคลที่พาไปฝากครรภ์ ร้อยละ 69.1 โดยบุคคลที่พาไปรับบริการฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 59.6 รองลงมาเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 19.1 และนายจ้าง ร้อยละ 17 ด้านบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์ ร้อยละ 67.6 โดยบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 41.3 รองลงมาเพื่อน/เพื่อนบ้าน ร้อยละ 30.4 และนายจ้าง ร้อยละ 23.9 ด้านบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปฝากครรภ์ ร้อยละ 80.9 โดยบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเมื่อเดินทางไปฝากครรภ์มากที่สุด ได้แก่ สามี ร้อยละ 98.2 รองลงมานายจ้าง ร้อยละ 3.6 และมารดา ร้อยละ 1.8 ด้านบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์ ร้อยละ 75 โดยบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์มากที่สุด ได้แก่ สามี ร้อยละ 88.2 รองลงมาเป็นญาติ ร้อยละ 13.7 และเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 7.8 บุคคลที่มีอิทธิพลที่สุดต่อการตัดสินใจในการฝากครรภ์ คือ ตนเอง ร้อยละ 83.8 รองลงมาคือ สามี ร้อยละ 8.8 และนายจ้าง ร้อยละ 4.4

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

แหล่งประโยชน์ทางสังคมของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์พบว่า ด้านบุคคลที่แนะนำให้ไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่แนะนำให้ไปฝากครรภ์ ร้อยละ 68.2 โดยบุคคลที่แนะนำให้มาฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 53.3 รองลงมาคือเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 33.3 ด้านบุคคลที่พาไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่พาไปฝากครรภ์ ร้อยละ 63.6 โดยบุคคลที่พาไปรับบริการฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 53.6 รองลงมาเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 35.7 และนายจ้าง ร้อยละ 10.7 ด้านบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์ ร้อยละ 63.6 โดยบุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ เพื่อน/เพื่อนบ้าน ร้อยละ 50 รองลงมา สามี ร้อยละ 35.7 และนายจ้าง ร้อยละ 10.7 ด้านบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปฝากครรภ์ ร้อยละ 84.1 โดยบุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเมื่อเดินทางไปฝากครรภ์มากที่สุด ได้แก่ สามี ร้อยละ 97.3 รองลงมานายจ้าง ร้อยละ 2.7 ด้านบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มีบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์ ร้อยละ 81.8 โดยบุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์มากที่สุดได้แก่ สามี ร้อยละ 88.9 รองลงมาเป็นเพื่อน / เพื่อนบ้าน ร้อยละ 5.6 บุคคลที่มีอิทธิพลที่สุดต่อการตัดสินใจในการฝากครรภ์คือ ตนเอง ร้อยละ 77.3 รองลงมาคือ สามี ร้อยละ 13.6 และนายจ้าง ร้อยละ 4.5 รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่า จำแนกตามแหล่งประโยชน์ทางสังคม

แหล่งประโยชน์ทางสังคม	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=44)		รวม (N=112)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลที่แนะนำให้ฝากครรภ์						
ไม่มี	24	35.3	14	31.8	38	33.9
มี (เลือกตอบได้หลายข้อ)	44	64.7	30	68.2	74	66.1
นายจ้าง	17	38.6	3	10.0	20	27.0
สามี	19	43.2	16	53.3	35	47.3
เพื่อน / เพื่อนบ้าน	14	31.8	10	33.3	24	32.4
ญาติ	3	6.8	2	6.7	5	6.8
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3	6.8	3	10.0	6	8.1
ผู้ใหญ่ในชุมชน	1	2.3	0	.0	1	1.4
บุคคลที่พาไปรับบริการฝากครรภ์						
ไม่มี	21	30.9	16	36.4	37	33.0
มี (เลือกตอบได้หลายข้อ)	47	69.1	28	63.6	75	67.0
นายจ้าง	8	17.0	3	10.7	11	14.7
สามี	28	59.6	15	53.6	43	57.3
เพื่อน / เพื่อนบ้าน	9	19.1	10	35.7	19	25.3
ญาติ	3	6.4	2	7.1	5	6.7
มารดา	1	2.1	1	3.6	2	2.7

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า จำแนกตามแหล่งประโยชน์ทางสังคม (ต่อ)

แหล่งประโยชน์ทางสังคม	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=44)		รวม (N=112)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลแนะนำสถานที่ในการฝากครรภ์						
ไม่มี	22	32.4	16	36.4	38	33.9
มี (เลือกตอบได้หลายข้อ)	46	67.6	28	63.6	74	66.1
นายจ้าง	11	23.9	3	10.7	14	18.9
สามี	19	41.3	10	35.7	29	39.2
เพื่อน / เพื่อนบ้าน	14	30.4	14	50.0	28	37.8
ญาติ	4	8.7	2	7.1	6	8.1
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3	6.5	1	3.6	4	5.4
บุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่าย ในการเดินทางไปฝากครรภ์						
ไม่มี	13	19.1	7	15.9	20	17.9
มี (เลือกตอบได้หลายข้อ)	55	80.9	37	84.1	92	82.1
นายจ้าง	2	3.6	1	2.7	3	3.3
สามี	54	98.2	36	97.3	90	97.8
มารดา	1	1.8	0	0	1	1.1
คนที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่าง ๆ แทน						
ไม่มี	17	25.0	8	18.2	25	22.3
มี (เลือกตอบได้หลายข้อ)	51	75.0	36	81.8	87	77.7
สามี	45	88.2	32	88.9	77	88.5
เพื่อน / เพื่อนบ้าน	4	7.8	2	5.6	6	6.9
ญาติ	7	13.7	1	2.8	8	9.2
มารดา	1	2.0	1	2.8	2	2.3

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่า จำแนกตามแหล่งประโยชน์ทางสังคม (ต่อ)

แหล่งประโยชน์ทางสังคม	ฝากครรภ์ ครบตามเกณฑ์ (N=68)		ฝากครรภ์ ไม่ครบตามเกณฑ์ (N=44)		รวม (N=112)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลที่มีอิทธิพลที่สุดต่อ การตัดสินใจในการฝากครรภ์						
ตนเอง	57	83.8	34	77.3	91	81.3
สามี	6	8.8	6	13.6	12	10.7
นายจ้าง	3	4.4	2	4.5	5	4.5
เพื่อน / เพื่อนบ้าน	1	1.5	1	2.3	2	1.8
ญาติ	0	0	1	2.3	1	0.9
มารดา/ บิดา	1	1.5	0	0	1	0.9

1.14 ข้อมูลด้านปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์

ปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์ ได้แก่ โอกาสเกิดอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ และประโยชน์ของการฝากครรภ์ เมื่อจำแนกคะแนนของระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์ออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ตามเกณฑ์การประเมิน (หน้า 50 ในบทที่ 3) ในการพิจารณามารดาย้ายถิ่นพม่าทั้งสองกลุ่ม กลุ่มที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์แล้ว ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.2 รองลงมา มีระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 20.9 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านคือ การรับรู้ด้านโอกาสเกิดอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ

73.0 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 14.8 การรับรู้อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนพบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.5 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 22.6 และการรับรู้ด้านประโยชน์ของการฝากครรภ์พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.6 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 23.5

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.8 รองลงมา มีระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและระดับมากที่เท่ากันคือ ร้อยละ 19.1 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านคือ การรับรู้ด้านโอกาสเกิดอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.1 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 14.7 การรับรู้อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนพบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.5 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 27.9 และการรับรู้ด้านประโยชน์ของการฝากครรภ์พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 58.8 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 33.8

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 70.2 รองลงมา มีระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 23.4 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านคือ การรับรู้ด้านโอกาสเกิดอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 74.5 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 17.0 การรับรู้อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนพบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 63.8 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 21.3 และการรับรู้ด้านประโยชน์ของการฝากครรภ์พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.1 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 23.4 รายละเอียดดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของมารดาย้ายถิ่นพม่า จำแนกตามระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์	ระดับปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์								
	ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์			ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์			รวม		
	(N=68)			(N=47)			(N=115)		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
ปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวม	13	42	13	3	33	11	16	75	24
	(19.1)	(61.8)	(19.1)	(6.4)	(70.2)	(23.4)	(13.9)	(65.2)	(20.9)
1. การรับรู้โอกาสเกิดอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์	10	49	9	4	35	8	14	84	17
	(14.7)	(72.1)	(13.2)	(8.5)	(74.5)	(17.0)	(12.2)	(73.0)	(14.8)
2. การรับรู้อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อน	19	35	14	7	30	10	26	65	24
	(27.9)	(51.5)	(20.6)	(14.9)	(63.8)	(21.3)	(22.6)	(56.5)	(20.9)
3. การรับรู้ประโยชน์ของการฝากครรภ์	23	40	5	4	32	11	27	72	16
	(33.8)	(58.8)	(7.4)	(8.5)	(68.1)	(23.4)	(23.5)	(62.6)	(13.9)

1.15 ข้อมูลด้านปัจจัยระบบบริการสุขภาพ

ปัจจัยระบบบริการสุขภาพ ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการบริการฝากครรภ์ ซึ่งประกอบด้วยด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ ด้านอخصยาศัย ความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ฝากครรภ์ และด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ เมื่อจำแนกคะแนนของระดับความพึงพอใจต่อการบริการฝากครรภ์ออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ตามเกณฑ์การประเมิน(หน้า 56 ในบทที่ 3) จากการสัมภาษณ์มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่มาฝากครรภ์จำนวน 112 คน ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

พบว่า มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจต่อการบริการฝากครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.2 รองลงมาคือระดับความพึงพอใจต่อการบริการฝากครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและระดับมากในร้อยละที่เท่ากัน คือร้อยละ 13.4 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านคือด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ พบว่า มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.6 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 28.6 ด้านอخصยาศัย

ความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ฝากครรภ์ พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 85.7 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 14.3 และด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 78.6 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 14.3

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.5 รองลงมา มีระดับความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 19.1 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านคือความสะดวกที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.6 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 29.4 ด้านอรรถาธิบาย ความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ฝากครรภ์ พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 88.2 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 11.8 และด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 82.4 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 14.7

มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์

พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.7 รองลงมา มีระดับความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 22.7 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านคือความสะดวกที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.7 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 29.5 ด้านอรรถาธิบาย ความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ฝากครรภ์ พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 81.8 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 18.2 และด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ พบว่า มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.7 รองลงมาอยู่ในระดับมากและระดับน้อยในร้อยละที่เท่ากัน คือร้อยละ 13.6 ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า จำแนกตามระดับความพึงพอใจ
ต่อบริการฝากครรภ์ โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยระบบ บริการสุขภาพ	ระดับความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์								
	ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์			ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์			รวม		
	(N=68)			(N=44)			(N=112)		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ความพึงพอใจต่อการบริการ	13	50	5	2	32	10	15	82	15
ฝากครรภ์โดยรวม	(19.1)	(73.5)	(7.4)	(4.5)	(72.7)	(22.7)	(13.4)	(73.2)	(13.4)
1. ด้านความสะดวกที่ ได้รับจากบริการ	20	29	19	10	21	13	30	50	32
ฝากครรภ์	(29.4)	(42.6)	(27.9)	(22.7)	(47.7)	(29.5)	(26.8)	(44.6)	(28.6)
2. ด้านอรรถาธิบาย ความ ใส่ใจของเจ้าหน้าที่ฝาก	0	60	8	0	36	8	0	96	16
ครรภ์	(0)	(88.2)	(11.8)	(0)	(81.8)	(18.2)	(0)	(85.7)	(14.3)
3. ด้านข้อมูลที่ได้รับ จากบริการฝากครรภ์	10	56	2	6	32	6	16	88	8
	(14.7)	(82.4)	(2.9)	(13.6)	(72.7)	(13.6)	(14.3)	(78.6)	(7.1)

1.16 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

1.16.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ รายได้ครอบครัว ระดับการศึกษา ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์ การรับรู้ต่อการตั้งครรภ์ และอาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยไคสแควร์พบว่าระดับการศึกษา และความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์มีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 รายละเอียดดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ปัจจัยพื้นฐาน	การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์		
	X ²	df	p-value
ปัจจัยพื้นฐาน			
อายุ	1.65	4	0.80
รายได้ครอบครัว	2.47	3	0.480
ระดับการศึกษา	6.72	2	0.035 *
ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย	7.32	1	(0.009)**
ลำดับที่ของการตั้งครรภ์	3.45	3	0.327
อายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์	44.43	2	0.000 **
อาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์	0.11	1	(0.682)

หมายเหตุ ค่า P-value ใน () = Fisher Exact test * P-value < .05 ** P-value < .01

1.16.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริม ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ ประกอบด้วย ระยะทาง วิธีการเดินทาง ค่าใช้จ่าย เวลาที่ใช้ในการเดินทางไปรับบริการ และความสะดวกต่อการเดินทาง สิทธิในการรักษาพยาบาล และแหล่งประโยชน์ทางสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยไคสแควร์พบว่าความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ในด้านระยะทางในการเดินทาง และความสะดวกต่อการเดินทางมีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 รายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ปัจจัยส่งเสริม	การฝากครรภ์ครบและไม่ครบตามเกณฑ์		
	X ²	df	p-value
ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการ			
ฝากครรภ์			
วิธีการเดินทาง	1.72	3	0.632
ระยะทาง	7.97	3	0.047 *
ค่าใช้จ่าย	2.06	2	0.357
ระยะเวลาในการเดินทาง	3.60	2	0.165
ความสะดวกต่อการเดินทาง	4.19	1	(0.025) *
สิทธิในการรักษาพยาบาล	0.33	1	(0.548)
แหล่งประโยชน์ทางสังคม			
บุคคลที่แนะนำให้เข้ารับการฝากครรภ์	0.03	1	(0.838)
บุคคลที่พามาฝากครรภ์	0.16	1	(0.681)
บุคคลที่แนะนำสถานที่ฝากครรภ์	0.06	1	(0.687)
บุคคลที่ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเมื่อเดินทาง	0.03	1	(0.802)
ไปฝากครรภ์			
บุคคลที่ช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ	0.38	1	(0.489)
แทนเมื่อไปฝากครรภ์			

หมายเหตุ ค่า P-value ใน () = Fisher Exact test * P-value < .05 ** P-value < .01

1.16.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระบบบริการสุขภาพกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยไคสแควร์พบว่าความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์โดยรวมมีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน คือด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ ด้านอรรถาธิบายความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ฝากครรภ์ และด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ รายละเอียดดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระบบบริการสุขภาพกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ปัจจัยระบบบริการสุขภาพ	การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ และไม่ครบตามเกณฑ์		
	X ²	df	p-value
ความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์โดยรวม	8.95	2	0.011 *
1. ด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์	0.62	2	0.732
2. ด้านอรรถาธิบาย ความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ฝากครรภ์	0.45	1	(0.411)
3. ด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการฝากครรภ์	4.61	2	(0.100)

หมายเหตุ ค่า P-value ใน () = Fisher Exact test * P-value < .05 ** P-value < .01

1.16.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยไคสแควร์พบว่าการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน คือการรับรู้โอกาสเกิดอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ การรับรู้อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ และการรับรู้ประโยชน์ของการฝากครรภ์ พบว่าด้านการรับรู้

ประโยชน์ของการฝากครรภ์มีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 รายละเอียดดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

ปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์	การฝากครรภ์ครบและไม่ครบตามเกณฑ์		
	X ²	df	p-value
ปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวม	3.79	2	0.150
1. การรับรู้โอกาสเกิดอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์	1.17	2	0.558
2. การรับรู้อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์	2.85	2	0.241
3. การรับรู้ประโยชน์ของการฝากครรภ์	13.11	2	0.001**

หมายเหตุ ค่า P-value ใน () = Fisher Exact test * P-value < .05 ** P-value < .01

2. การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า จังหวัดระนอง สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังนี้

2.1 สถานการณ์การฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า ในจังหวัดระนอง

พฤติกรรมการฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่า สามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ร้อยละ 59.1 ฝากครรภ์แต่ไม่ครบตามเกณฑ์ร้อยละ 38.3 และไม่มาฝากครรภ์ร้อยละ 2.6 เมื่อพิจารณาในกลุ่มที่มาฝากครรภ์แต่ไม่ครบตามเกณฑ์ พบว่าสาเหตุของการฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่ฝากครรภ์ช้าร้อยละ 59.1 โดยเริ่มมาฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่อเข้าสู่ไตรมาสที่ 3 ของการตั้งครรภ์ จากการสอบถามเพิ่มเติมมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าให้เหตุผลการมาฝากครรภ์ช้าว่าเดินทางไกลและไม่สะดวก รู้สึกอายไม่กล้าไปฝากครรภ์เพราะอายมาก และย้ายที่อยู่บ่อย

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเกือบ 1 ใน 4 ของมารดาย้ายถิ่นพม่าที่มีการย้ายที่อยู่ในระหว่างตั้งครรภ์ โดยส่วนใหญ่จะย้ายที่อยู่ภายในจังหวัดระนอง เพื่อเปลี่ยนสถานที่ทำงาน เนื่องจากสถานที่ทำงานเดิมรายได้น้อยบ้าง โดยนายจ้างเอาเปรียบค่าแรงบ้าง อีกสาเหตุของการฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์คือฝากครรภ์ไม่ต่อเนื่องร้อยละ 38.6 โดยมารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าต้องการกลับไปเยี่ยมบ้านที่ประเทศพม่า เนื่องจากกลุ่มมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ศึกษาส่วนใหญ่ตนเองหรือสามีมีอาชีพรับจ้างทำสวนยางพารา ซึ่งการทำสวนยางพาราจะมีระยะที่ว่างผลัดใบคือ ช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม ของทุกปีแล้วแต่ชนิดของพันธุ์ยางพารา ซึ่งเรียกช่วงนี้ว่า “ช่วงปิดหน้ายาง” ในช่วงนี้ จะไม่สามารถกรีดยางได้ ทำให้แรงงานที่รับจ้างกรีดยางเพียงอย่างเดียวไม่มีรายได้ จึงใช้เวลาในช่วงนี้ติดตามสามีกลับบ้านที่ประเทศพม่า โดยจะใช้ระยะเวลาอยู่นานเป็นเดือน แล้วจึงกลับมาอีกครั้งเมื่อเข้าสู่ช่วงเปิดหน้ายาง และก็มีมารดาย้ายถิ่นพม่าบางส่วนที่กลับประเทศพม่าเนื่องจากต้องการกลับไปคลอด โดยให้เหตุผลว่า “ค่าทำคลอดที่ประเทศไทยแพง และตนเองไม่มีบัตรอนุญาตทำงาน จึงกลัวว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก” ทำให้มาฝากครรภ์ได้ไม่ตรงตามนัด ซึ่งบางคนก็ไปรับการตรวจครรภ์ต่อที่ประเทศพม่าแต่ไม่ได้ลงในสมุดฝากครรภ์บ้าง บางรายไม่ได้นำสมุดฝากครรภ์ไปบ้างจึงทำให้ไม่ทราบว่าได้รับการฝากครรภ์จริงหรือไม่ และการคลอดก่อนกำหนดยังเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้มารดาย้ายถิ่นพม่าฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ส่วนมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ไม่มาฝากครรภ์จำนวน 3 คน พบว่าทุกคนไม่มีบัตรอนุญาต เพราะลี้ภัยหลบเดินทางติดตามสามีมาอยู่ในจังหวัดระนองขณะกำลังตั้งครรภ์ได้ไม่เกิน 6 เดือน และยังหางานทำไม่ได้ ทำให้ไม่กล้าออกจากที่พักอาศัย กลัวถูกตำรวจจับส่งประเทศพม่าจึงไม่ไปฝากครรภ์

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการฝากครรภ์ในสถานบริการที่มารดาย้ายถิ่นพม่าไปรับบริการพบว่า ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับมารดาย้ายถิ่นพม่า ทำให้ไม่สามารถซักประวัติประจำเดือนครั้งสุดท้าย หรือการรู้สึกเด็กดิ้นได้ชัดเจน ซึ่งอาจทำให้วินิจฉัยอายุครรภ์ที่มาฝากครรภ์ครั้งแรกและครั้งต่อไปได้ผิดพลาด

2.2 ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยส่งเสริม ปัจจัยระบบบริการสุขภาพ และปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์ ของมารดาย้ายถิ่นพม่า ในจังหวัดระนอง

2.2.1 ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์ และอาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ จากการศึกษพบว่า

2.2.1.1 อายุ มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ มีอายุระหว่าง 20 -24 ปี โดยพบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี ส่วนในกลุ่มฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี

2.2.1.2 ระดับการศึกษา มารดาย้ายถิ่นพม่าทุกคนได้รับการศึกษาจากประเทศพม่า ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา ซึ่งเทียบได้กับเกรด 4 ในการศึกษาของพม่า สอดคล้องกับการศึกษาของ Naing (1995) ที่พบว่าผู้ย้ายถิ่นพม่าในจังหวัดระนองส่วนใหญ่สามารถอ่านและเขียนภาษาพม่าได้ การศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษาโดยเฉลี่ยประมาณ 3-4 ปี และการศึกษาของเนาวรัตน์ พลายน้อยและศุภวัธย์ พลายน้อย (2542) ที่พบว่าแรงงานต่างชาตินในจังหวัดกาญจนบุรี เกือบครึ่งหนึ่งจะจบการศึกษาระดับต้นของพม่า เนื่องจากการศึกษาระดับพื้นฐานของประเทศพม่าแบ่งชั้นเรียนเป็นเกรด (Grade) เริ่มจากเกรด 1 ถึงเกรด 10 จำแนกได้เป็นขั้นต้นคือประถมศึกษา ได้แก่ เกรด 1-4 ขั้นกลางคือมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ เกรด 5 – 8 ขั้นปลาย คือมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ เกรด 9-10 โดยผู้ที่เรียนจบเกรด 10 ส่วนใหญ่จะออกมาทำงาน และบางส่วนจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (วิรัช นิยมธรรม, ม.ป.ป.) จากการที่มารดาย้ายถิ่นพม่ามีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะส่วนใหญ่อยู่ในระดับเกรด 1-4 คือระดับประถมศึกษานั้นย่อมมีความรู้่น้อยจึงทำให้ได้งานทำที่มีรายได้้น้อย

2.2.1.3 รายได้ครอบครัว จากผลการวิจัยพบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่อยู่บ้านเป็นแม่บ้าน (ตารางที่ 1) ไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง รายได้ครอบครัวส่วนใหญ่ ได้มาจากสามีเฉลี่ยเดือนละ 3,001 – 4,000 บาท ซึ่งมารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่ร้อยละ 60 เห็นว่ามีความเพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ถึงแม้รายได้ที่ได้รับจะต่ำกว่าแรงงานไทยมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ในประเทศพม่าที่ต่ำมาก ครอบครัวของมารดาย้ายถิ่นพม่าจึงพอใจรายได้ที่ได้รับในประเทศไทย บางครอบครัวที่มีเหลือเก็บจะส่งเงินกลับบ้านที่ประเทศพม่าในหลายรูปแบบ เช่น นำกลับด้วยตนเองหรือฝากไปกับญาติสนิท บ้างก็แปรรูปเงินเป็นการซื้อทองรูปพรรณส่งกลับบ้าน แต่ในครอบครัวของมารดาย้ายถิ่นพม่าอีกร้อยละ 40 พบว่ามีหนี้สินซึ่งใช้ไปเพื่อการต่อใบอนุญาตทำงานและจ่ายค่ารักษาพยาบาล

2.2.1.4 ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่สามารถฟังภาษาไทยได้เล็กน้อยเท่านั้น พูด อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้เลย อาจเนื่องจากการมารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่เพิ่งเข้ามาอยู่ในประเทศไทย 1 – 5 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านอยู่บ้านดูแลครอบครัว ไม่ได้ออกไปพบปะคนไทย อีกทั้งส่วนใหญ่ไม่มีบัตรอนุญาต จึงไม่กล้าออกไปไหนไกลจากที่พักอาศัย และจากบริบทที่ทำการศึกษเป็นเขตชนบทแหล่งที่พักอาศัยของมารดา

ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่เป็นบ้านที่อยู่ในสวนยางมีลักษณะเป็นป่าเขา เดินทางลำบาก ห่างไกลจากชุมชนที่คนไทยอาศัย จึงทำให้มารดาย้ายถิ่นพม่าสื่อสารภาษาไทยได้เล็กน้อย

2.2.1.5 ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ มารดาย้ายถิ่นพม่าที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นครรภ์หลัง โดยมีครรภ์ที่ 4 ขึ้นไปร้อยละ 12.2 โดยพบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่ามีการตั้งครรภ์สูงสุดถึง 7 ครั้ง ซึ่งโดยเฉลี่ยมีการตั้งครรภ์ 2.1 ครั้งต่อคน แสดงให้เห็นว่ามารดาย้ายถิ่นพม่ายังต้องการการมีบุตรมาก เนื่องจากตามความเชื่อของชาวพม่าเชื่อว่าการมีบุตรแสดงให้เห็นถึงความมีโชค และบุตรจะเป็นที่พึ่งให้กับพ่อแม่ยามชราหรือช่วยตัวเองไม่ได้ (Paul et al., 1997) อีกทั้งบุตรยังเป็นแรงงานที่จะช่วยในด้านเศรษฐกิจของครอบครัวได้ สอดคล้องกับการศึกษาของพิมลพรรณ อิศรภักดี และสุกัญญา จงถาวรสถิต (2547) ที่พบว่าผู้ย้ายถิ่นสตรีชาวพม่า ในจังหวัดระนองมีค่านิยมของการมีบุตรจำนวนมาก โดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดเฉลี่ยเท่ากับ 2.6 คน

2.2.1.6 อายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์ ส่วนใหญ่มารดาย้ายถิ่นพม่ามาฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่อเข้าสู่ไตรมาสที่ 2 โดยพบว่าในกลุ่มฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์มาฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ 13 -24 สัปดาห์ มากที่สุด ส่วนในกลุ่มที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์พบว่าส่วนใหญ่มาฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ 25 สัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่ารับรู้การตั้งครรภ์เร็ว โดยส่วนใหญ่รู้ว่าตนเองตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ได้ 8 สัปดาห์หรือน้อยกว่าซึ่งอยู่ในไตรมาสแรกของการตั้งครรภ์ ซึ่งทราบจากประจำเดือนขาด และผลการตรวจปัสสาวะกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แต่มารับบริการฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ประมาณ 18 สัปดาห์ สอดคล้องกับการศึกษาของอรทัย พรหมนุช (2543) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้ว่าการตั้งครรภ์จากการขาดประจำเดือนเมื่ออายุครรภ์เฉลี่ย 8 สัปดาห์ แต่มารับบริการฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ประมาณ 16 สัปดาห์ และการศึกษาของ Gertler, et al. (1993) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์มารับบริการฝากครรภ์เมื่อมีอายุครรภ์มากกว่าไตรมาสแรก ซึ่งการที่มารดาย้ายถิ่นพม่าเข้ารับบริการฝากครรภ์ช้าอาจเนื่องจากเกิดความยุ่งยากในขั้นตอนการวินิจฉัยการตั้งครรภ์ด้วยตนเองนานเกินไป อีกทั้งมารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่รู้สึกดีใจ / ปลื้มใจ / มีความสุข เมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ (ตารางที่ 8) นั่นย่อมแสดงว่ามารดาย้ายถิ่นพม่ามีการยอมรับการตั้งครรภ์ ส่งผลให้มีพฤติกรรมในการเตรียมตัวรับบทบาทการเป็นมารดา โดยเริ่มมาฝากครรภ์หลังจากที่ตนเองรู้ว่าการตั้งครรภ์เมื่อเข้าสู่ไตรมาสที่ 2 และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าบางคนก็ไม่ทราบสถานที่อยู่ของสถานบริการเนื่องจากพักอาศัยไกลจากชุมชน อีกทั้งมีความพร่องในการสื่อสารภาษาไทยทั้งตนเองและสามี ทำให้เริ่มฝากครรภ์ช้าทั้งที่รู้ว่าการตั้งครรภ์

2.2.1.7 อาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่มารดาย้ายถิ่นพม่าไม่มีอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ แต่ในกลุ่มที่มีอาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์พบว่ามารดาที่ย้ายถิ่นที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์มีอาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์มากกว่ากลุ่มที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ทั้งนี้อธิบายได้ว่ามารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่มีภาวะแทรกซ้อนในขณะตั้งครรภ์จะตระหนักและเอาใจใส่ต่อตนเองทำให้มาฝากครรภ์ตามนัดมากกว่า โดยพบว่ามารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่มีอาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่มักมีอาการปวดศีรษะ ตาพร่ามัว มากที่สุด รองลงมาได้แก่ภาวะซึมเศร้า มีไข้ และบวมที่มือและเท้า ตามลำดับ ซึ่งภาวะเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อสภาวะสุขภาพมารดาและทารกเมื่อคลอดได้ จากตารางที่ 14 พบว่าในมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่มีอาการผิดปกติหลังคลอด ส่วนใหญ่มีไข้หลังคลอด อาจเนื่องจากการย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ทำให้ไม่รู้วิธีรักษาสุขภาพอนามัย และการทำงานที่ต้องใช้กำลังกายอาจทำให้เกิดการเจ็บป่วย อีกทั้งสภาพที่อยู่อาศัยและการสุขาภิบาลไม่ดี เหล่านี้ย่อมส่งผลให้มีภูมิคุ้มกันต่ำ ร่างกายอ่อนแอ อาจทำให้มีไข้หลังคลอดได้ ส่วนการมีรายได้ต่ำไม่มีเงินพอที่จะหาอาหารมาบำรุงครรภ์ทำให้มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าคลอดบุตรที่มีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ โดยพบว่าในมารดาที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์จะคลอดบุตรที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม มากกว่ามารดาที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ (ตารางที่ 15) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมบูรณ์ เรือนรุ่งโรจน์ และนฤมล ชีระรังสิกุล (2540) และ วิสุทธิ์ สุวิทย์ศิริและคณะ (2546) ที่พบว่ามารดาที่มาฝากครรภ์จำนวนน้อยครั้งหรือไม่ครบตามเกณฑ์จะมีความเสี่ยงต่อการให้กำเนิดทารกน้ำหนักตัวน้อย

2.2.2 ปัจจัยส่งเสริม

ปัจจัยส่งเสริม ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ สิทธิในการรักษาพยาบาล และแหล่งประโยชน์ทางสังคม

2.2.2.1 ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์

มารดาที่ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่เดินทางไปรับบริการฝากครรภ์โดยรถจักรยานยนต์รับจ้าง ระยะทางจากบ้านถึงสถานบริการฝากครรภ์พบว่า ระยะที่ไกลที่สุดเพียง 300 เมตร และระยะทางที่ไกลที่สุดคือ 30 กิโลเมตร ส่วนใหญ่มีระยะทาง 1.5 - 5 กิโลเมตร ระยะเวลาในการเดินทาง ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเดินทาง 15 นาทีและน้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของมยุรี ชชนาม (2536) ที่พบว่าเวลาที่ใช้ในการเดินทางที่มีความรู้สึกเหมาะสมคือ 15 นาที สำหรับค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการเดินทางไป - กลับ ส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่ายมากกว่า 50 บาทขึ้นไป ซึ่งมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสะดวกในการเดินทาง และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในกลุ่มที่คิดว่าไม่สะดวกในการเดินทางเนื่องจากไกล เดินทางลำบาก ไม่มีรถ

ประจำทางผ่าน และสื่อสารกับรถรับจ้างไม่ได้ บางครั้งก็จ้างคนไทยที่อาศัยอยู่ใกล้ๆ กันขับรถจักรยานยนต์ไปส่งยังสถานบริการ หากครั้งใดที่คนไทยติดธุระไม่สามารถไปส่งได้ จึงเป็นเหตุให้มารดาขายถิ่นพม่าผิคนัดไม่ได้ฝากครรภ์

2.2.2.2 สิทธิในการรักษาพยาบาล

จากข้อมูลการสัมภาษณ์มารดาขายถิ่นพม่าและจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการฝากครรภ์ในสถานบริการที่มีมารดาขายถิ่นพม่าไปรับบริการพบว่า สิทธิในการรักษาพยาบาลของมารดาขายถิ่นพม่าแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มแรกเป็นมารดาขายถิ่นพม่าที่ไม่มีประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ส่วนใหญ่กลุ่มนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรับบริการฝากครรภ์ อันได้แก่ ค่าตรวจเลือดและตรวจปัสสาวะ ค่าบริการตรวจครรภ์ และค่ายาบำรุง มีสถานบริการเพียงส่วนน้อยที่ให้บริการฝากครรภ์ฟรี ส่วนอีกกลุ่มเป็นมารดาขายถิ่นพม่าที่มีบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ในกลุ่มนี้บางสถานบริการก็ให้บริการฝากครรภ์ฟรี แต่บางสถานบริการก็เก็บเฉพาะค่าตรวจเลือด หรือเก็บค่าบริการครั้งแรกเพียงครั้งเดียวจำนวน 30 บาท จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าระบบบริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวยังไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานบริการแต่ละพื้นที่ ซึ่งแม้จะเป็นอำเภอเดียวกันก็เก็บค่าบริการต่างกัน ทั้งนี้สิทธิในกลุ่มที่มีบัตรประกันสุขภาพบริการไม่ต้องจ่ายค่าบริการครั้งละ 30 บาท ในการรับบริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เฝ้าระวังโรค (สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ, 2548) ทำให้มารดาขายถิ่นพม่าอาจมารับบริการได้ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งแสดงถึงความไม่เท่าเทียมของการเข้าถึงบริการสุขภาพ

2.2.2.3 แหล่งประโยชน์ทางสังคม

จากตารางที่ 18 พบว่าแหล่งประโยชน์ทางสังคมที่สำคัญที่สุดของมารดาขายถิ่นพม่าได้แก่ สามี ซึ่งเป็นบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านการแนะนำให้มาฝากครรภ์ การพาไปรับบริการฝากครรภ์ แนะนำสถานที่ฝากครรภ์ ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเมื่อเดินทางไปฝากครรภ์ และคอยช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆ แทนเมื่อไปฝากครรภ์ แต่บุคคลที่มีอิทธิพลที่สุดต่อการตัดสินใจในการฝากครรภ์คือ ตนเอง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าลักษณะครอบครัวของมารดาขายถิ่นพม่าส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้สามีเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดมารดาขายถิ่นพม่ามากที่สุด โดยพบว่าสามีของมารดาขายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี เกือบทั้งหมดเป็นคนพม่าด้วยกัน มีเพียงส่วนน้อยที่มีสามีเป็นคนไทยและคนไทยพลัดถิ่น การศึกษาของสามีส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน สามีมียาชีพรับจ้างกรีดยางและรับจ้างทั่วไป เช่น ทำสวนผลไม้ แยกไม้ยางพารา ลูกจ้างร้านขายของ ก่อสร้าง นาถุ้ง และประมง เป็นต้น โดยส่วนใหญ่สามีของมารดาขายถิ่นพม่ามีบัตรอนุญาตให้ทำงาน และจากการทำงานร่วมกับคนไทย ทำให้สามีของมารดา

ย้ายถิ่นมีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยได้ดีกว่า โดยพบว่าส่วนใหญ่สามารถฟังและพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย ดังนั้นสามีของมารดาย้ายถิ่นพม่าจึงเป็นแหล่งประโยชน์ทางสังคมที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และส่งเสริมมารดาย้ายถิ่นพม่าให้ไปรับบริการฝากครรภ์ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของสุพรรณิ ประดิษฐ์สถานวงศ์ (2544) ที่พบว่าสามีมีส่วนสนับสนุนและกระตุ้นให้หญิงตั้งครรภ์มาฝากครรภ์ตามนัดได้ดีขึ้น

2.2.3 ปัจจัยระบบบริการสุขภาพ ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการบริการฝากครรภ์

จากตารางที่ 20 พบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าทั้งที่มาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจต่อการบริการฝากครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าสถานบริการฝากครรภ์ส่วนใหญ่ที่มารดาย้ายถิ่นพม่าไปใช้บริการได้แก่สถานอนามัย (ตารางที่ 12) ซึ่งเป็นสถานบริการที่อยู่ในแหล่งชุมชน เขตชนบท ทำให้มารดาย้ายถิ่นพม่าสามารถเดินทางมารับบริการได้โดยสะดวก แต่จากการสัมภาษณ์มารดาย้ายถิ่นพม่าเพิ่มเติมพบว่าในเรื่องการจัดเข้าตรวจครรภ์ตามลำดับก่อน-หลัง พบว่าบางสถานบริการยังไม่ให้บริการตามลำดับก่อน-หลัง หากมารดาย้ายถิ่นพม่ามารับบริการพร้อมกับคนไทย บางครั้งคนไทยจะได้รับบริการฝากครรภ์ก่อน และในส่วนของการบริการฝากครรภ์มารดาย้ายถิ่นพม่าจะได้รับบริการเหมือนคนไทยทุกอย่าง ยกเว้นบริการด้านทันตสุขภาพที่ทุกสถานบริการไม่มีให้ในหญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมในการได้รับบริการด้านสุขภาพเช่นกัน

2.2.4 ปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์

จากตารางที่ 19 พบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าทั้งที่มาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้ว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาน้อย อีกทั้งสามารถฟังภาษาไทยได้เล็กน้อย ส่งผลให้มีโอกาสในการได้รับทราบข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพน้อย และจากการศึกษาพบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการฝากครรภ์ (ตารางที่ 8) จึงส่งผลให้การรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์เป็นรายด้านพบว่า การรับรู้ต่อการตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าในระดับมาก พบมากที่สุดอยู่ในด้านการรับรู้ประโยชน์ของการฝากครรภ์ อาจเนื่องจากการรับรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนช่วยกำหนดแนวโน้มของการกระทำหรือกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติตามแนวคิดหรือการรับรู้ นั้น ๆ เนื่องจากการรับรู้ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ อันนำไปสู่ความคิด ความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น และทำให้บุคคลตระหนัก เห็นความสำคัญ

ของสิ่งที่รับรู้ นั้น (กันยา สุวรรณแสง, 2532) ดังนั้นถ้ามารดาย้ายถิ่นพม่ามีการรับรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใด ถูกต้องหรือในระดับมาก มารดาย้ายถิ่นพม่าก็จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นที่เป็นประโยชน์ ต่อสุขภาพของตนเองมาก นั่นคือทำให้มารับบริการฝากครรภ์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้มารดา ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวเดี่ยวและมีสัมพันธภาพที่ดีกับสามี มารดาย้ายถิ่นพม่าจึงได้รับ ความรัก ความเอาใจใส่จากสามี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าสามีเป็นแหล่งประโยชน์ทาง สังคมที่มารดาย้ายถิ่นพม่ามีมากที่สุดในการไปรับบริการฝากครรภ์ (ตารางที่ 18) ซึ่งระบบ ครอบครัวเป็นแหล่งประโยชน์ที่ช่วยเสริมแรงและเพิ่มแรงใจ จึงทำให้มารดาย้ายถิ่นพม่ามีความ พร้อมที่จะมีบุตร มีทัศนคติที่ดีต่อการตั้งครรภ์ มีความสนใจที่จะปฏิบัติตนในการเป็นมารดา และ เตรียมพร้อมในการเป็นมารดา อีกทั้งญาติพี่น้อง นายจ้าง เพื่อนบ้านคนไทย อาสาสมัคร สาธารณสุขต่างคำวพม่าและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่มาคอยดูแลและให้คำแนะนำในการไปรับ บริการฝากครรภ์ ซึ่งคำแนะนำนั้นอาจแฝงไปด้วยเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์ของการฝากครรภ์ อีกทั้ง จากความวิตกกังวลจากการคลอดและเพื่อสุขภาพที่ดีของบุตรในครรภ์ ดังนั้นจึงส่งผลให้การรับรู้ ต่อการตั้งครรภ์รายด้านนี้ของมารดาย้ายถิ่นพม่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าในระดับน้อย พบมากที่สุดอยู่ ในด้านการรับรู้อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ แสดงว่ามารดา ย้ายถิ่นพม่ารับรู้อันตรายและความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์น้อย อาจ เนื่องจากยังไม่เคยพบเห็นพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ดีและส่งผลต่อการดำเนินชีวิต และในระหว่าง ตั้งครรภ์มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่ไม่มีอาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ (ตารางที่ 13) และ ในกลุ่มมารดาย้ายถิ่นพม่าครรภ์หลังส่วนใหญ่ก็ไม่เคยแท้งบุตร (ตารางที่ 8) จึงรับรู้อันตรายและ ความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ในระดับน้อย อีกทั้งมารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่ มาฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่อเข้าสู่ไตรมาสที่ 2 จึงอาจทำให้ไม่ได้รับความรู้ และคำแนะนำจาก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในด้านสุขภาพของมารดาและทารก สอดคล้องกับการศึกษาของ วรรณ หิมะสุข (2540) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ก่อนอายุครรภ์ 14 สัปดาห์และหลัง 14 สัปดาห์ มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความเสี่ยงอันตรายของการตั้งครรภ์แตกต่างกัน

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยส่งเสริม ปัจจัยระบบบริการสุขภาพ และปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรถ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ของ มารดาที่ย้ายถิ่นพม่า ในจังหวัดระนอง

2.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

2.3.1.1 อายุ

จากตารางที่ 21 พบว่าอายุของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ($p\text{-value} = 0.80$) โดยพบว่า มารดาที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ มีอายุไม่แตกต่างกัน คือ มีอายุระหว่าง 20-24 ปี ผลการวิจัยครั้งนี้ปฏิเสธสมมติฐาน ซึ่งอภิปรายได้ว่าถึงแม้อายุจะมีส่วนกำหนดความแตกต่างในความคิด ความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ ตามประสบการณ์ที่ผ่านมาก็ตาม ในเรื่องของการรับบริการฝากครรภ์นั้นยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของบุคคล เช่น การได้รับการศึกษา การมีประสบการณ์โดยตรงจากการตั้งครรถ์ครั้งก่อน จึงทำให้การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าไม่ขึ้นอยู่กับอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงพร จินตโนทัยถาวร (2536) ที่พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งการฝากครรภ์ รวมทั้งการศึกษาของอรุณี พึ่งแพง (2542) และคมคาย ตันท์พันธุ์กุล (2548) ที่พบว่าอายุของหญิงตั้งครรถ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบหรือไม่ครบตามเกณฑ์ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวิชญ์ วัฒนเชื้อและยินดี จรณะสมบุรณ์ (2544) ที่พบว่าอายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการฝากครรภ์ของสตรีไทยมุสลิม

2.3.1.2 ระดับการศึกษา

จากตารางที่ 21 พบว่าระดับการศึกษาของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่ามีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.035$) ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐาน ซึ่งอภิปรายได้ว่าระดับการศึกษาเป็นพื้นฐานของระดับความรู้ และความเข้าใจของหญิงตั้งครรถ์ ถ้าหญิงตั้งครรถ์มีระดับการศึกษาสูงจะมีการดูแลตนเองได้ดี เนื่องจากการศึกษาจะทำให้บุคคลมีโอกาใช้ความรู้ในเรื่องการดูแลตนเองขณะตั้งครรถ์ในการส่งเสริมสุขภาพของตนเองถูกต้องเหมาะสมมากกว่าหญิงตั้งครรถ์ที่มีระดับการศึกษาต่ำ (วัฒนา ศรีพจนารถ, 2545) สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงพร จินตโนทัยถาวร (2536) , อัจฉราภรณ์ ตะเอียดดี และคณะ (2543) และสุภารัตน์ ชีระวร (2544) ที่พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ตามเกณฑ์ อีกทั้งการศึกษาของเปรมปรีดี ศรีสวัสดิ์ (2541) ยังพบว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายความ

แปรปรวนพฤติกรรมดูแลอนามัยการเจริญพันธุ์มารดาได้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดของ Aday, L.A. & Anderson, R.M., (1981) ที่ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นปัจจัยเกี่ยวกับตัวบุคคลที่มีผลต่อการมารับบริการตามนัด แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอรุณี พึ่งแพง (2542) และคมคาย ตันธุ์พันธุ์กุล (2548) ที่พบว่าระดับการศึกษาของหญิงตั้งครรภ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบหรือไม่ครบตามเกณฑ์

2.3.1.3 รายได้ครอบครัว

จากตารางที่ 21 พบว่ารายได้ครอบครัวของมารดาย้ายถิ่นพม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ($p\text{-value} = 0.480$) โดยพบว่ารายได้ของครอบครัวในมารดาที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 3,001-4,000 บาท ผลการวิจัยครั้งนี้ปฏิเสธสมมติฐานซึ่งอภิปรายได้ว่า ถึงแม้รายได้จะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในด้านความต้องการพื้นฐาน การเลือกใช้บริการทางสาธารณสุข และสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสุขภาพ การมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญที่สตรีตั้งครรภ์จะมารับบริการได้สม่ำเสมอ แต่ในสภาพความจริงของครอบครัวมารดาย้ายถิ่นพม่าที่เข้ามาทำงานมีสถานะทางกฎหมายที่แตกต่างกัน จากตารางที่ 2 พบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่ไม่มีบัตรอนุญาต แม้ว่าครอบครัวของมารดาย้ายถิ่นพม่าจะมีรายได้เพียงพอที่ไปใช้บริการฝากครรภ์แต่สถานะทางกฎหมายของตนเองไม่เอื้อในการออกไปใช้บริการ และอาจมีปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย การย้ายที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ เป็นต้น อีกทั้งจากตารางที่ 1 พบว่าลักษณะทางประชากรของมารดาย้ายถิ่นพม่าทั้งสองกลุ่มคล้ายกันคือ ส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือน 3,001 – 4,000 บาท จากเหตุผลดังกล่าวทำให้รายได้ครอบครัวของมารดาย้ายถิ่นพม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ สอดคล้องกับการศึกษาของวิษณุ วัฒนเชื้อและยินดี จรณะสมบูรณ์ (2544) และคมคาย ตันธุ์พันธุ์กุล (2548) ที่พบว่ารายได้ของครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบหรือไม่ครบตามเกณฑ์ แต่แตกต่างจากการศึกษาของสร้อย อนุสรณ์ธีรกุลและสุชาดา สุวรรณคำ (2535) พบว่ารายได้ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับลักษณะการฝากครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ โดยพบว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี หรือมีรายได้ครอบครัวพอเพียงมีแนวโน้มที่จะฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์มากขึ้น และการศึกษาของอรุณี พึ่งแพง (2542) ที่พบว่ารายได้ของครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบหรือไม่ครบตามเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.1.4 ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย

จากตารางที่ 21 พบว่าความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของมารดาย้ายถิ่นพม่ามีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p\text{-value} = 0.009$) ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานซึ่งอภิปรายได้ว่าภาษามีส่วนสำคัญในการรับบริการ การที่มารดาย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่ฟังภาษาไทยได้พอใช้ พูดภาษาไทยไม่ได้เลยอาจทำให้ขาดการรับรู้ข่าวสารในการรับบริการฝากครรภ์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การที่มารดาย้ายถิ่นพม่าไม่สามารถสื่อสารภาษากับผู้ให้บริการได้โดยตรงย่อมทำให้รู้สึกวิตกกังวลไม่กล้าไปรับบริการเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนางนุช บุญยังศาสตร์และอับดุลเลาะ อับรู (2548) ที่พบว่าการสื่อสารเป็นพฤติกรรมบริการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงเนื่องจากเป็นพฤติกรรมบริการที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอในขณะตรวจครรภ์ เพื่อให้ข้อมูลการตรวจครรภ์และสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้รับบริการและหญิงตั้งครรภ์ การสื่อสารจะครอบคลุมการให้ข้อมูลหรือคำแนะนำรวมทั้งการรับฟังสิ่งที่หญิงตั้งครรภ์เล่าอาการต่างๆ เพื่อประกอบการให้ข้อมูลการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ในแต่ละระยะ และความก้าวหน้าของการตั้งครรภ์เพื่อเปรียบเทียบกับการตรวจครั้งก่อน รวมทั้งการได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสำหรับการคลอดและการเข้าถึงการมาตรวจครรภ์ครั้งต่อไป รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของสุดารัตน์ ชีระวร (2544) ที่พบว่า การใช้บริการอนามัยแม่และเด็กกับสถานบริการสาธารณสุขของสตรีมุสลิมจะเพิ่มขึ้นตามความสามารถในการพูดภาษาไทย โดยสตรีที่พูดภาษาไทยได้ดี มีโอกาสที่จะฝากครรภ์กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากกว่าสตรีที่พูดภาษาไทยไม่ได้ร้อยละ 2.9 เท่า

2.3.1.5 ลำดับที่ของการตั้งครรภ์

จากตารางที่ 21 พบว่าลำดับที่ของการตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ($p\text{-value} = 0.327$) ผลการวิจัยครั้งนี้ปฏิเสธสมมติฐาน ทั้งนี้อธิบายได้ว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าครรภ์หลังที่ศึกษาไม่ได้นำประสบการณ์การตั้งครรภ์ครั้งก่อนมาใช้ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 8 พบว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าครรภ์หลังส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการฝากครรภ์ทั้งในประเทศไทยและประเทศพม่า แต่จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในกลุ่มที่เคยฝากครรภ์ในประเทศพม่าพบว่า ระบบบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลของรัฐในประเทศพม่าบางแห่ง เช่น มะริด และทวาย หญิงตั้งครรภ์จะพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ฝากครรภ์ครั้งแรกเพียงครั้งเดียว ในระหว่างตั้งครรภ์หากอาการปกติก็ไม่ต้องไปพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ ไปรับบริการอีกครั้งก็ต่อเมื่อใกล้คลอด แต่ถ้าเป็นระบบบริการในคลินิกเอกชนจะให้บริการฝากครรภ์โดยนัดตรวจครรภ์ต่อเนื่องเช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของพัชรินทร์ ธรรมบัญญัติ (2545) ที่พบว่าจำนวนครั้งของการ

ตั้งครรภ์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพก่อนตั้งครรภ์ แต่แตกต่างจากการศึกษาของเพ็ญศรี พงษ์ประภาพันธ์ (2534) ที่พบว่าลำดับที่ของการตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.1.6 อายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์

จากตารางที่ 21 พบว่าอายุครรภ์ที่เริ่มฝากครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่ามีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p\text{-value} = 0.000$) ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐาน ซึ่งอภิปรายได้ว่าหากมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าเริ่มมาฝากครรภ์ตั้งแต่อายุครรภ์ยังน้อย จะฝากครรภ์ติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งอายุครรภ์ครบกำหนดซึ่งเข้าสู่เดือนที่ 9 ของการตั้งครรภ์ย่อมฝากครรภ์ได้ครบตามเกณฑ์ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่ามารดาที่ย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่เริ่มมาฝากครรภ์เมื่อเข้าสู่ไตรมาสที่ 3 ของการตั้งครรภ์จึงทำให้โอกาสในการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์น้อย เนื่องจากขาดการฝากครรภ์ในช่วงระยะ 1-6 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสร้อย อนุสรณ์ธีรกุล และสุชาดา สุวรรณคำ (2535) ที่พบว่าอายุครรภ์ครั้งแรกที่เริ่มฝากครรภ์มีความสัมพันธ์กับลักษณะการฝากครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.1.7 อาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์

จากตารางที่ 21 พบว่าอาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ($p\text{-value} = 0.682$) ผลการวิจัยครั้งนี้ปฏิเสธสมมติฐาน ซึ่งอภิปรายได้ว่า จากผลการวิจัยมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าส่วนใหญ่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ (ตารางที่ 13) อาจทำให้ละเลยการฝากครรภ์และมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าครรภ์หลังที่เคยผ่านประสบการณ์การคลอดมีภาวะปกติ ทำให้คิดว่าไม่จำเป็นต้องมาฝากครรภ์ตามนัด ก็สามารถคลอดทารกที่มีสุขภาพแข็งแรงได้ ทำให้อาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ของมารดาที่ย้ายถิ่นพม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสร้อย อนุสรณ์ธีรกุล และสุชาดา สุวรรณคำ (2535) ที่พบว่าภาวะแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการฝากครรภ์ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสุพิศ สุวรรณประทีป (2535) และ ดุษณี พงษ์ศิริ (2539) ที่พบว่าอาการแทรกซ้อนในระหว่างการตั้งครรภ์ มีความสัมพันธ์กับการรับบริการฝากครรภ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

2.3.2.1 ความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์

จากตารางที่ 22 พบว่าความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ในด้านระยะเวลาในการเดินทางและความสะดวกต่อการเดินทางของมารดาย้ายถิ่นพรมามีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.047$ และ $p\text{-value} = 0.025$) ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานอภิปรายได้ว่า การเดินทางสะดวกเป็นเหตุผลสำคัญอันดับหนึ่งของการตัดสินใจใช้บริการด้านสุขภาพ (พัชรินทร์ ธรรมบัญญัติ, 2545) สอดคล้องกับการศึกษาของเพ็ญศรี พงษ์ประภาพันธ์ (2534) และ อรุณี พึ่งแพง (2542) ที่พบว่าความสะดวกในการมาฝากครรภ์มีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครบหรือไม่ครบตามเกณฑ์ ซึ่งข้อมูลจากตารางที่ 16 สนับสนุนว่าส่วนใหญ่มารดาย้ายถิ่นพรมามีความสะดวกต่อการเดินทางไปรับบริการฝากครรภ์ โดยใช้ระยะทางในการเดินทาง 1.5 – 5 กิโลเมตร ในเวลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 นาที ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมยุรี คุชฌาม (2537) ที่พบว่าระยะทางมีความสัมพันธ์กับการใช้บริการรักษาพยาบาลที่สถานีนามัยและการศึกษาของเพ็ญศรี พงษ์ประภาพันธ์ (2534) ที่พบว่าอุปสรรคของหญิงตั้งครรภ์ในเขตภาคเหนือตอนบน คือระยะทางไกลทำให้ต้องนั่งรถนาน

2.3.2.2 สิทธิในการรักษาพยาบาล

จากตารางที่ 22 พบว่าสิทธิในการรักษาพยาบาลของมารดาย้ายถิ่นพรม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ($p\text{-value} = 0.548$) ผลการวิจัยครั้งนี้ปฏิเสธสมมติฐานข้อ 9 ซึ่งอภิปรายได้ว่า ระบบการให้บริการฝากครรภ์ในมารดาย้ายถิ่นพรมายังไม่เป็นแนวทางเดียวกัน จึงทำให้สิทธิในการรักษาพยาบาลของมารดาย้ายถิ่นพรม่าทั้งที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแสงทอง แหวมงาม (2533) พบว่าการมีบัตรสุขภาพหรือมีบัตรสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยไม่ได้ทำให้ผู้ใช้บริการเข้ารับบริการในสถานบริการเสมอไป แต่แตกต่างจากการศึกษาของอัจฉราภรณ์ ละเอียดี และคณะ (2543) ที่พบว่าสิทธิด้านการรักษาพยาบาล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการดูแลก่อนคลอดครบ 4 ครั้งตามเกณฑ์ และการศึกษาของจิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์ (2543) ที่พบว่าสิทธิประโยชน์การรักษาพยาบาลเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสุขภาพของประชาชน

2.3.2.3 แหล่งประโยชน์ทางสังคม

จากตารางที่ 22 พบว่าแหล่งประโยชน์ทางสังคมของมารดาย้ายถิ่นพม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ผลการวิจัยครั้งนี้ปฏิเสธสมมติฐาน ซึ่งอภิปรายได้ว่าจากผลการศึกษาในมารดาย้ายถิ่นพม่าที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์พบว่าให้ผลการศึกษาไม่แตกต่างกันคือ ส่วนใหญ่มีสามีเป็นแหล่งประโยชน์ทางสังคมที่สำคัญในการให้คำแนะนำให้ไปฝากครรภ์ และช่วยเหลือในการเดินทางพาไปฝากครรภ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเปรมปรีดี ศรีสวัสดิ์ (2541) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากคู่สมรส/สมาชิกในครอบครัว/เพื่อนบ้านไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดูแลอนามัยการเจริญพันธุ์ มารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่แตกต่างจากการศึกษาของรพีพร ประกอบทรัพย์ (2541) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากสามี สามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้

2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระบบบริการสุขภาพกับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

จากตารางที่ 23 พบว่าปัจจัยระบบบริการสุขภาพ อันได้แก่ความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์โดยรวมของมารดาย้ายถิ่นพม่ามีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.011$) ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐาน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ มีการฝากครรภ์ตามนัดสม่ำเสมอ ทำให้มีโอกาสใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้รับข้อมูล คำแนะนำ และบริการจากเจ้าหน้าที่ในด้านการปฏิบัติตนขณะตั้งครรภ์ มากกว่ากลุ่มที่มาฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์ ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของประภาศรี รงค์เดชประทีป (2536) ที่พบว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการมีความสัมพันธ์กับการใช้บริการสุขภาพ การศึกษาของมยุรี คุชนาม (2536) ที่พบว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมการใช้บริการได้ดีที่สุด และการศึกษาของคมคาย ดันท์พันธุ์กุล (2548) พบว่าความพึงพอใจในบริการของโรงพยาบาลของหญิงหลังคลอดมีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของคุณิ พงษ์ศิริ (2539) ที่พบว่าความพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับจากหน่วยฝากครรภ์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการฝากครรภ์

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านกลับพบว่าความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์รายด้าน อันได้แก่ ด้านความสะดวก ด้านอรรถาธิบายและการเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ และด้านการได้รับ

คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ซึ่งอภิปรายได้ว่ามารดาย้ายถิ่นพม่าเมื่อมารับบริการฝากครรภ์แล้วย่อมเห็นว่าการฝากครรภ์จะส่งผลดีต่อตัวมารดาและตัวบุตร ซึ่งจะส่งผลให้มารดาและทารกมีความปลอดภัยในระยะคลอดและหลังคลอดได้ (วรารุช สุมาวงศ์, 2533) อีกทั้งการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาในสถานบริการที่มีความหลากหลายที่มารดาย้ายถิ่นพม่าไปรับบริการ เช่น โรงพยาบาลชุมชน สถานีอนามัย ทำให้ไม่สามารถหาความแตกต่างรายด้านของความพึงพอใจต่อบริการฝากครรภ์ได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเพ็ญศรี พงษ์ประพันธ์ (2534) ที่พบว่าบุคลิกภาพ การปฏิบัติงาน และความสนใจเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบและไม่ครบตามเกณฑ์ และการศึกษาของสุพิศ สุวรรณประทีป (2535) พบว่าความพึงพอใจต่ออัยยาศัยเจ้าหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการฝากครรภ์

2.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์

จากตารางที่ 24 พบว่าการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมของมารดาย้ายถิ่นพม่าไม่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์ ($p\text{-value} = 0.150$) ผลการวิจัยครั้งนี้ปฏิเสธสมมติฐาน อภิปรายได้ว่าเนื่องจากลักษณะทางประชากรที่ศึกษาเป็นมารดาย้ายถิ่นพม่า มีระดับการศึกษาน้อย และมีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยในด้านต่างๆ น้อยมาก ทำให้มีโอกาสในการเข้าถึงสื่อจากข้อมูลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้น้อย ส่งผลให้มีการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์โดยรวมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Becker (1974) ที่กล่าวว่าปัจจัยด้านลักษณะประชากร ปัจจัยด้านจิตสังคม ปัจจัยด้านโครงสร้าง และปัจจัยด้านการปฏิบัติ เป็นปัจจัยร่วม (Modifying Factors) ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการที่บุคคลจะปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคว่ามีมากน้อยเพียงใด

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านกลับพบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการฝากครรภ์มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และไม่ครบตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p\text{-value} = 0.001$) ซึ่งอภิปรายได้ว่า การรับบริการฝากครรภ์เป็นกิจกรรมที่มารดาย้ายถิ่นพม่ารับรู้ว่ามีประโยชน์เกิดผลดีต่อสุขภาพตนเองและทารกในครรภ์ โดยเมื่อมาฝากครรภ์จะได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ส่งผลให้ตนเองและทารกในครรภ์มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ การตั้งครรภ์สามารถดำเนินไปถึงกำหนดคลอดและไม่มีภาวะแทรกซ้อนใด ๆ ขณะตั้งครรภ์ ซึ่งทำให้มารดาย้ายถิ่นพม่าเกิดแรงจูงใจในการเอาใจใส่ตนเองและมาฝากครรภ์อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจากผลการวิจัยพบว่าการรับรู้ต่อการตั้งครรภ์ของมารดาย้ายถิ่นพม่าในระดับมาก

พบมากที่สุดอยู่ในด้านการรับรู้ประโยชน์ของการฝากครรภ์ และจากการศึกษายังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาฝากครรภ์เองโดยไม่มีผู้แนะนำแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างอาจมีข้อมูลประโยชน์การฝากครรภ์มากด้วยก่อนตัดสินใจมาฝากครรภ์ ประกอบกับความรู้สึกที่ดีใจ / ปลื้มใจ / มีความสุขกับการตั้งครรภ์จึงทำให้มารดาย้ายถิ่นมาฝากครรภ์ด้วยตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์ใจ จารุวัชรวิงส์ (2536) และ Boonyanurak (1986) ที่พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการฝากครรภ์มีความสัมพันธ์และเป็นตัวทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์